

POLONUS

6-7 237 2016

**Związek Polaków w Rumunii
Uniunea Polonezilor din România**

Bukowińskie Spotkania”

XXVII

Întâlniri Bucovinene

Upał w Jastrowiu, ulewa w Pile

- Przyjechali górale, będzie deszcz – mówili mieszkańcy Jastrowia, widząc autokary z uczestnikami XXVII Bukowińskich Spotkań na ulicach Jastrowia. Od wielu lat w czasie festiwalu w Jastrowiu przynajmniej jeden dzień jest deszczowy. W tym roku było inaczej – w Jastrowiu panował upał, a ulewa przeniosła się do Piły.

Caniculă la Jastrowie, ploaie torențială în Pila

- Au venit muntenii, va ploua – spuneau locuitorii din Jastrowie, văzând autocarele cu participanții celei de-A XXVII-a Ediții a „Întâlnirilor Bucovinene” pe străzile din Jastrowie. De mulți ani, în timpul festivalului de la Jastrowie cel puțin o zi este ploioasă. În acest an a fost altfel – la Jastrowie a dominat canicula, iar ploaia torențială s-a mutat în Pila.

Sołonzanka – Nowy Sołonec – Rumunia

Festiwal rozpoczął się w środę 22 czerwca o godzinie 19:00 barwnym korowodem, który przeszedł ulicami Jastrowia. Licznie zebrani na trasie korowodu mieszkańcy miasta pozdrawiali uczestników i z zainteresowaniem oglądali krótkie występy poszczególnych zespołów. Wielkie brawa otrzymały zespoły polonijne, „Sołonzanka”, „Mała Pojana”, „Dolinianka”, „Echo Prutu” i „Wianeczek”. Szczególny aplauz wywołały tańce węgierskie w brawurowym wykonaniu zespołu tanecznego „Volgyseg” z Bonyhád. Tancerze z Węgier zachwycali perfekcją wykonania, młodością i strojami.

Koncerty w Jastrowiu w tym roku odbywały się na stadionie, a nie jak zazwyczaj w amfiteatrze. Okazało

Festivalul a început miercuri, 22 iunie, la ora 19:00 printr-o procesiune impresionantă care a traversat străzile din Jastrowie. Fiind adunați într-un număr mare, locuitorii orașului i-au salutat pe participanți și au privit cu interes spectacolele de scurtă durată ale fiecărui ansamblu în parte. Multe aplauze au primit ansamblurile diasporei poloneze „Sołonzanka”, „Mała Pojana”, „Dolinianka”, „Echo Prutu” și „Wianeczek”. Aplauze speciale a primit, pentru dansurile ungurești interpretate cu îndrăzneală, ansamblul de dansuri „Volgyseg” din Bonyhád. Dansatorii din Ungaria au impresionat printr-o interpretare perfectă, prin tinerețe și costume.

La Jastrowie concertele au avut loc pe stadion și nu, ca de obicei, în amfiteatru. S-a dovedit a fi o idee

Mała Pojana – Pojana Mikuli – Rumunia

Arcanul Bătrânesc – Frătăuții Noi – Rumunia

się to dobrym pomysłem, bo publiczności było więcej niż w poprzednim roku.

Jeszcze więcej ludzi przyszło na czwartkowy Jarmark Bukowiński, który odbywał się w tym samym miejscu. Jarmark połączony był z konkursem kulinarnym na najsmaczniejszą bukowińską potrawę. Komisja sędziowska miała trudne zadanie, bo wszystkie zespoły przygotowały się starannie do konkursu i potrawy były bardzo smaczne. Potwierdzali to uczestnicy jarmarku, którzy po jury mogli degustować bukowińskie potrawy. Wielkim powodzeniem cieszyły się naleśniki i ukraiński barszcz, przygotowany przez „Czerniwczankę”, ale najdłuższa kolejka ustawiła się po węgierski bogracz, przygotowany przez panie z zespołu seklerskiego „Kety”. Trzeba powiedzieć, że za

bună, deoarece publicul a fost mai numeros decât anul trecut.

Încă mai mulți oameni au venit la Târgul Bucovinean de joi, care s-a desfășurat în același loc. Târgul a fost legat de concursul culinar pentru cea mai gustoasă mâncare bucovineană. Jurații au avut o sarcină dificilă, deoarece toate ansamblurile s-au pregătit temeinic pentru concurs, iar bucatele au fost foarte gustoase. Aceasta au confirmat participanții la târg, care au degustat după juriu bucatele bucovinene. De succes s-au bucurat clătitele și borșul ucrainean pregătite de ansamblul „Czerniwczanki”, iar cel mai lung rând a fost la tocana ungurească pregătită de doamnele de la ansamblul secuiesc „Kety”. Trebuie menționat faptul că pentru prepararea acestui fel de

gotowanie tej potrawy zespół zabrał się już o 8:00 rano. Jurorzy przyznali Węgierkom drugie miejsce za bogracz. Trzecie miejsce przypadło zespołowi z Mołdawii.

W piątek 24 czerwca, w dzień św. Jana, upał sięgnął 35 stopni. Na szczęście o 21:00 – kiedy na jastrowieckiej plaży rozpoczęło się widowisko, było już trochę chłodniej. W nastroj świętojańskiej nocy wprawił wszystkich koncert na scenie ustawionej nad brzegiem jeziora. Na tle ciemniejącego nieba i wody zespoły prezentowały się wspaniale. Gdy zapadł zmierzch, na scenie pojawiły się „Czerniwczanki” w białych sukienkach i wiankami

Czerniwczanka – Czerniowce – Ukraina

Smaki Bukowiny

w dłoniach. Gdy śpiewały nastrojową pieśń z prawej ruszyli ku nim mężczyźni z pochodniami. Korowód prowadzili członkowie zespołu „Arcanul Bătrânesc”. Za nimi szli inni. Od lewej ruszyły z wiankami dziewczyny z wszystkich zespołów. W świetle pochodni puszczały wianki na wodę jeziora.

Jastrowiecką Noc Świętojańską zakończył imponujący pokaz laserowy. Barwne lasery wyczarowywały tunele, spirale, trójwymiarowe niebo, przenosząc widzów w wirtualny świat, zbudowany ze światła i wodnej mgiełki. Szkoda, że nie mogliśmy utrwalić wszystkiego na fotografiach, ale organizatorzy ostrzegali, że światła laserów mogą uszkodzić aparaty fotograficzne i kamery.

Następnego dnia, w sobotę 25 czerwca jeszcze bardziej imponująca Noc Świętojańska miała się odbyć w Pile. O 17:00 wyruszyła eskortowana przez

mâncare ansamblul s-a pregătit încă de la 8:00 dimineața. Jurații au acordat premiul II ungueroaicelor pentru tocana ungurească. Locul III i-a revenit ansamblului din Moldova.

Vineri, 24 iunie, de Sânzâiene, temperatura a atins 35 de grade. Noroc că la ora 21:00, când pe plaja din Jastrowie a început spectacolul, a fost deja puțin mai răcoare. În atmosfera nopții Sf. Ioan pe toți i-a uimit concertul de pe scena amplasată pe malul lacului. Pe fondul cerului închis la culoare și al apei, ansamblurile s-au prezentat în mod deosebit. Când s-a înserat, pe scenă a apărut ansamblul „Czerniwczanki” în rochii albe și coronițe în mâini. Atunci când interpretau cu bună dispoziție cântecul, din partea dreaptă, bărbații mișcau torțele în direcția lor. Procesiunea a fost condusă de membrii ansamblului „Arcanul Bătrânesc”. După ei urmau alții. Din partea stângă fetele de la toate ansamblurile mișcau coronițele. La lumina torțelor dădeau drumul coronițelor în apa lacului.

Noaptea de Sânzâiene de la Jastrowie s-a încheiat cu un impunător spectacol cu laser. Laserele colorate luminau tunelurile, spiralele, cerul tridimensional, aducându-i pe spectatori într-o lume virtuală, construită din lumină și ceață pe apă. Păcat că nu am putut immortaliza totul în fotografii, dar organizatorii au avertizat că lumina laserelor poate afecta aparatele de fotografiat și camerele.

În ziua următoare, sâmbătă, 25 iunie, încă mult impunătoare Noapte de Sânzâiene avea să aibă loc în Piła. La ora 17:00 a pornit o lungă coloană

Wianeczek – Dolne Piotrowce – Ukraina

Noc Świętojańska

policję długa kolumna autokarów. W godzinę później rozpoczęły się poprzedzające widowisko koncerty w Piile. Odbywały się w dwóch miejscach – na scenie przy ulicy Śródmiejskiej oraz przy Placu Konstytucji 3 Maja. Według planu organizatorów z tych miejsc ulicami Piły miały wyruszyć dwa barwne korowody, by spotkać się na wyspie, gdzie miał się odbyć spektakl Nocy Świętojańskiej. Niestety, pogoda nagle się załamała. Już w trakcie koncertów nad miasto przysłała burza i zaczął padać deszcz. Po krótkiej przerwie nadeszła kolejna ulewa. Zgromadzeni pod dachem sceny wykonawcy śpiewali wprawdzie mocnymi głosami „Nie lij descu nie lij, bo cię tu nie trzeba”, ale chmury nie dawały się odgonić i widowisko trzeba było odwołać, ku wielkiemu żalowi wszystkich uczestników i chyba jeszcze większemu publiczności.

Mieszkańcy Piły mogli podziwiać bukowińskie zespoły w czasie finałowego koncertu na zakończenie tej części festiwalu. teraz przeniesie się on do Kiszyniowa, a później do Czerniowiec, Câmpulung Moldovenesc i Bonyhád, by na zakończenie wrócić do Polski na ulice i sceny Dzierżoniowa.

Grażyna Myślińska
Zdjęcia: K. Longier, G. Myślińska, S. Olzacki

de autocare escortată de poliție. O oră mai târziu au început concertele în Piila. Au avut loc în două locuri – pe scena din spre strada Śródmiejska sau dinspre Plac Konstytucji 3 Maja. Conform planului organizatorilor din aceste locuri, străzile din Piila aveau să fie străbătute de două procesiuni impresionante, pentru a se întâlni pe insulă, unde avea să fie spectacolul din noaptea de Sânzâiene. Din păcate, vremea s-a înrăutățit brusc. În timpul desfășurării concertelor a venit peste oraș o furtună și a început să plouă. După o scurtă pauză a venit o ploaie torențială. Reuniți sub acoperișul scenei, interpreții au cântat, cu glas tare „Nie lij descu nie lij, bo cię tu nie trzeba”, dar norii nu puteau fi izgoniți, iar spectacolul trebuia să fie anulat, cu marea părere de rău a participanților, dar mai ales a publicului numeros.

Locuitorii din Piila au putut admira ansamblurile bucovinene în timpul concertului din finală, de la sfârșitul acestei părți a Festivalului. Acum Festivalul va fi la Chișinău, mai apoi la Cernăuți, Câmpulung Moldovenesc și Bonyhád, pentru ca la sfârșit să fie din nou în Polonia, pe străzile și scenele din Dzierżoniów.

Trad. I. Biseada

II Bukowiński Festiwal Nauki w Jastrowiu

W dniach 22-25 czerwca odbył się II Bukowiński Festiwal Nauki. Składają się na niego cykle działań: wykłady otwarte, dyskusyjny klub filmowy, wystawa.

Wykłady otwarte polegają na opracowaniu i wygłoszeniu popularnonaukowych wykładów zatytułowanych „Bliscy nieznanymi”, poświęconych różnym grupom społecznym i kulturom środkowoeuropejskim. Prezentowane są przez przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych z różnych krajów Europy Środkowej (Polska, Ukraina, Rumunia). Widzowie za najbardziej popularny wykład uznali wygłoszony przez prof. Lilię Zabolotną z Mołdawii, która przybliżyła historyczne stosunki polsko-mołdawskie oraz opowiedziała o Polakach w Mołdawii.

Diskusyjny klub filmowy to działanie polegające na publicznej projekcji dwóch filmów poświęconych Bukowinie i tematyce bukowińskiej. Do filmu został także przygotowany komentarz popularnonaukowy i odbyła się żywa dyskusja. Projekcje filmu przygotował Robert Pokrzyński.

Opracowano i zrealizowano także wystawę pt. „Nowe czasy, nowe życie. Jastrowie 1945-1950”, którą zainicjował Krzysztof Nowak, a przygotowała ją Agnieszka Głyżewska-Kłofik. Panel popularnonaukowy i komentarz do wystawy poprowadzili Krzysztof Nowak – „Polskie migracje po II wojnie światowej” i Piotr Kozłowski – „Jastrowie i Jastrowiaczy w pierwszych powojennych latach”.

II Bukowiński Festiwal Nauki to impreza popularyzująca naukę, zaplanowana jako wydarzenie cykliczne odbywające się w trakcie Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania”. Oba przedsięwzięcia nawiązują do Bukowiny – krainy geograficzno-historycznej na pograniczu ukraińsko-rumuńskim. Bukowiński Festiwal Nauki to wydarzenie popularyzujące naukę w zakresie wiedzy dotyczącej zjawisk społecznych, kultury i dziejów wiążących się z Bukowiną i Europą Środkową.

Al II-lea Festival Bucovinean al Științei la Jastrowie

În zilele de 22-25 iunie a avut loc Al II-lea Festival Bucovinean al Științei. Festivalul Bucovinean al Științei cuprinde cicluri de activități precum: prelegeri deschise, un club de discuții despre film, o expoziție.

Prelegerile deschise se bazează pe elaborarea și prezentarea prelegerilor popular-științifice intitulate „Necunoscuți apropiați”, dedicate diferitelor grupuri sociale și culturale din Europa Centrală. Prelegerile sunt prezentate de reprezentanții diferitelor discipline științifice din diferite țări din Europa Centrală (Polonia, Ucraina, România). Spectatorii au apreciat ca fiind cel mai popular discursul prof. Lilia Zabolotnaia din Moldova, care a apropiat relațiile polono-moldave și a povestit despre polonezii din Moldova.

Clubul de discuții despre film constă în proiectarea publică a două filme dedicate Bucovinei și tematicii bucovinene. De asemenea, la film a fost pregătit un comentariu popular-științific, apoi au avut loc discuții animate. Proiecțiile filmului a pregătit Robert Pokrzyński.

În cadrul festivalului a fost elaborată și realizată o expoziție intitulată „Timpuri noi, viață nouă. Jastrowie 1945-1950”, care a fost inițiată de Krzysztof Nowak și pregătită de Agnieszka Głyżewska-Kłofik. Panelul de discuții popular-științific și comentariul pentru expoziție a fost ținut de Krzysztof Nowak – „Migrațiile poloneze de după cel de-Al II-lea Război Mondial” și Piotr Kozłowski – „Jastrowie și locuitorii din Jastrowie în primii ani de după război”.

Al II-lea Festival Bucovinean al Științei este un eveniment care popularizează știința planificat ca o manifestare ciclică ce are loc în cadrul Festivalului Internațional Folcloric „Întâlniri Bucovinene”. Ambele acțiuni sunt legate de Bucovina – regiune geografico-istorică din zona de frontieră ucraineano-română. Festivalul Bucovinean al Științei este un eveniment

Celem Bukowińskiego Festiwalu Nauki jest:

- upowszechnienie wiedzy o Bukowinie jako regionie wielokulturowym oraz o innych regionach i środowiskach społecznych zróżnicowanych wewnętrznie;
- oddolna integracja mieszkańców Europy Środkowej;
- promowanie postaw otwartych, nastawionych na dialog i współpracę (przełamywanie poczucia obcości międzykulturowej i międzygeneracyjnej);
- przełamywanie stereotypów i uprzedzeń wynikających z braku wiedzy o innych.

II Bukowiński Festiwal Nauki towarzyszył XXVII Międzynarodowemu Festiwalowi Folklorystycznemu „Bukowińskie Spotkania”. Usytuowanie planowanego Festiwalu Nauki w tym samym miejscu i czasie co bukowiński festiwal folklorystyczny, nadaje mu szczególnego znaczenia i zwiększa odbiór społeczny. Ze względu na rozmiar (liczba uczestników) i transgraniczny charakter (współpraca pięciu państw) Międzynarodowy Festiwal Folklorystyczny „Bukowińskie Spotkania” jest największym festiwalem środkowoeuropejskim.

Jastrowie było miejscem wcześniejszych konferencji naukowych poświęconych problematyce bukowińskiej. W mieście panuje przychylny klimat dla inicjatyw tego typu. Miasto dysponuje odpowiednią infrastrukturą (np. sala) i dobrym zapleczem technicznym. Najważniejsze jest to, że mieszkańcy miasteczka chętnie biorą udział w przedsięwzięciach tego typu.

Organizatorami przedsięwzięcia byli: Fundacja Slavistyczna, Instytut Slavistyki Polskiej Akademii Nauk, Instytut Socjologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Regionalne Centrum Kultury w Pile, Ośrodek Kultury w Jastrowiu oraz Stowarzyszenie Res Carpathica.

Lech Aleksy Suchomłynow

Zdjęcia: G. Myślińska, S. Olzacki

care popularizează știința în domeniul cunoștințelor legate de fenomenele sociale, culturale și istorice cu privire la Bucovina și Europa Centrală.

Scopul Festivalului Bucovinean al Științei este:

- răspândirea cunoașterii despre Bucovina ca regiune multiculturală precum și a altor regiuni și medii sociale diferențiate pe plan intern;
- integrarea la nivel local a locuitorilor Europei Centrale;
- promovarea atitudinilor deschise, orientate spre dialog și colaborare (înfrângerea sentimentului de înstrăinare interculturală și între generații);

- învingerea stereotipurilor și a prejudecăților rezultate din lipsa cunoașterii celorlalți.

Al II-lea Festival Bucovinean al Științei a însoțit cea de-A XXVII-a ediție a Festivalului Internațional de Folclor „Întâlniri Bucovinene”. Desfășurarea planificatului Festival al Științei în același loc și timp la fel ca festivalul bucovinean de folclor acordă o importanță deosebită și sporește receptarea socială. Având în vedere dimensiunea (numărul participanților) și caracterul transfrontalier (colaborarea dintre cinci țări), Festivalul internațional „Întâlniri Bucovinene” este cel mai mare festival din Europa Centrală.

Jastrowie a fost, de la început, locul conferințelor dedicate problematicei bucovinene. În oraș domină un climat favorabil pentru inițiative de acest tip. Orașul dispune de dotare tehnică și infrastructură corespunzătoare (de ex. sală). Cel mai important este faptul că locuitorii acestui orașel participă cu plăcere la acțiuni de acest tip.

Organizatorii acțiunii au fost: Fundația Slavă, Institutul de Slavistică al Academiei Poloneze de Științe, Institutul de Sociologie al Universității din Zielona Góra, Centrul Regional de Cultură din Piła, Centrul de Cultură din Jastrowie, Asociația Res Carpathica.

Trad. I. Biseada

Manifestări la Poiana Micului

În acest an lunile mai și iunie au adus multe ocazii de sărbătoare pentru comunitatea poloneză din România. Câteva dintre manifestări au avut loc la Poiana Micului.

Pe 18 mai a.c. s-au împlinit 5 ani de la sfințirea bisericii romano-catolice „Sfântul Ioan Paul al II-lea” din Poiana Micului. Aceasta este prima biserică din afara granițelor Poloniei care este dedicată Fericitului iar apoi Sfântului Ioan Paul al II-lea.

1 mai 2011 reprezintă ziua beatificării papei Ioan Paul al II-lea, zi în care papa Benedict al XVI-lea l-a declarat Fericit. Sărbătoarea Fericitului Ioan Paul al II-lea a fost stabilită pentru data de 22 octombrie – ziua în care și-a început pontificatul în anul 1978.

Piatra de temelie a bisericii a fost sfințită în prezența episcopului de Iași, Petru Gherghel, pe 18 iunie 2008, iar pe 22 decembrie 2009 în această biserică a fost celebrată prima Sfântă Liturghie. De la momentul începerii lucrărilor de construcție biserică a fost dedicată Sfântului Ioan Paul al II-lea. În ziua de 6 august 2010 biserică a fost inaugurată oficial de episcopul auxiliar de Iași, Aurel Percă. Sfințirea ei de către Eminența Sa, Stanisław Dziwisz trebuia să aibă loc la sfârșitul lunii octombrie a aceluiași an, dar a fost amânată pentru data de 21 mai 2011 datorită pregătirilor pentru beatificarea lui Ioan Paul al II-lea.

Cu ocazia împlinirii a 5 ani de la sfințirea noii biserici din Poiana Micului pe 18 mai s-a celebrat o Sfântă Liturghie la care au participat preoții decanatului de Bucovina precum și numeroși credincioși nu doar din Poiana Micului.

Uroczystości w Pojanie Mikuli

W tym roku miesiące maj i czerwiec przyniosły wiele okazji do świętowania dla polskiej społeczności z Rumunii. Kilka z uroczystości odbyło się w Pojanie Mikuli.

18 maja tr. odbyły się uroczystości 5-lecia konsekrowania kościoła pw. św. Jana Pawła II w Pojanie Mikuli. To pierwszy kościół poza granicami Polski pod wezwaniem błogosławionego, a potem św. Jana Pawła II.

1 maja 2011 r. odbyła się beatyfikacja papieża Jana Pawła II, papież Benedykt XVI ogłosił go wówczas błogosławionym. Święto bł. Jana Pawła

II ustanowione zostało na 22 października – dzień, w którym w roku 1978 rozpoczął się jego pontyfikat.

Kamień węgielny pod budowę kościoła został poświęcony w obecności biskupa diecezji jasskiej JE Petru Gherghela 18 czerwca 2008 r., a 22 grudnia 2009 r. w kościele została odprawiona pierwsza Msza św. Od momentu rozpoczęcia prac budowlanych wzniesienie nowego kościoła zostało zawierzone Janowi Pawłowi. W dniu 6 sierpnia 2010 r. kościół został oficjalnie zainaugurowany przez biskupa pomocniczego diecezji jasskiej JE Aurela Percă. Poświęcenie kościoła miało nastąpić przy końcu października tego samego roku przez JE arcybiskupa Stanisława Dziwisza, ale zostało przełożone na 21 maja 2011 r. z uwagi na przygotowania do beatyfikacji Jana Pawła II.

Z okazji 5-lecia konsekracji kościoła z Pojany Mikuli 18 maja odprawiono uroczystą Mszę

Următoarea sărbătoare importantă care a avut loc la Poiana Micului pe 5 iunie a.c. a fost cea a primului hram al parohiei, la biserica „Preasfânta Inimă a lui Isus”. Liturghia în limba polonă de la ora 10:00 a fost oficiată de pr. Matei Catargiu, fiu al satului Poiana Micului, care slujește la biserica romano-catolică „Bărăția” din București. Apoi, începând cu ora 11:30 s-a celebrat Liturghia solemnă în limba română oficiată de preoții din decanatul de Bucovina împreună cu pr. decan Iosif Păuleț la care au participat credincioși îmbrăcați în straie de sărbătoare. Hramul s-a încheiat fiind sărbătorit acasă, în sânul familiei, prin primirea oaspeților și servirea lor cu bucate special pregătite cu această ocazie.

La începutul lunii mai se celebrează Ziua Diasporei Poloneze, Ziua Drapelului R.P., Ziua Constituției din 3 mai, sărbători foarte importante pentru polonezi. A devenit o tradiție ca polonezii din România să organizeze celebrarea acestor prime zile ale lunii mai atât de speciale pentru polonezi în localitatea Poiana Micului. Datorită faptului că reprezentanții Uniunii Polonezilor din România și președinții filialelor au fost invitați la manifestările organizate de ambasada R.P. la București, dar și în Polonia, s-a decis ca sărbătorirea acestor zile atât de importante să aibă loc în ziua de 11 iunie 2016.

Manifestările au început la ora 11:00 cu Sfânta Liturghie în limba polonă oficiată de pr. Stanislav Cucharec, paroh în Solonețu Nou, la care au participat preoții din decanatul de Bucovina și credincioși din toate comunitățile poloneze din Bucovina. Elevii școlii gimnaziale „Krystyna Bochenek” din localitate, sub îndrumarea domnului profesor de limba polonă, Tomasz Kobuszewski, au pregătit cu această ocazie

șw., z udziałem księży z całego dekanatu bukowińskiego oraz licznych wiernych, nie tylko z Pojany Mikuli.

Kolejną szczególną uroczystością, obchodzoną w Pojanie Mikuli 5 czerwca tr., był pierwszy odpust w parafii, w kościele pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa. Mszę św. w języku polskim o godzinie 10:00 odprawił ks. Matei Catargiu, pochodzący z Pojany Mikuli, a posługujący obecnie w kościele Bărăția w Bukareszcie. O godzinie 11:30 sumę odprawili księży z dekanatu bukowińskiego z dziekanem ks. Iosifem Păulețem, przy udziale wiernych w odświętnych tradycyjnych strojach. Odpust zakończył się świętowaniem w domach, w gronie rodzinnym, podejmowaniem gości specjalnie przygotowanymi na tę okazję potrawami.

Na początek maja przypadają ważne dla Polaków święta: Dzień Polonii i Polaków za Granicą, Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej, Święto Narodowe 3 Maja. Tradycyjnie od wielu już lat Polacy na Bukowinie odchodzą je w Pojanie Mikuli. Ze względu na to, że przedstawiciele Związku Polaków w Rumunii i prezisi stowarzyszeń zostali zaproszeni na obchody

zorganizowane przez Ambasadę RP w Bukareszcie, a także te odbywające się w Polsce, zdecydowano aby obchody tych bardzo ważnych świąt odbyły się dopiero 11 czerwca.

Uroczystości rozpoczęła o godz. 11:00 Msza św. w języku polskim odprawiona przez ks. Stanisława Kucharka, proboszcza w Nowym Sołóncu, z udziałem księży z całego dekanatu Bukowiny i wiernych ze wszystkich polskich wspólnot na Bukowinie. Uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Krystyny Bochenek, pod kierunkiem nauczyciela języka polskiego Tomasza Kobuszewskiego, przygotowali z tej okazji program artystyczny –

un program artistic – au amintit importanța fiecărei sărbători în parte, au recitat poezii și interpretat cântece patriotice. Au încheiat programul membrii ansamblului „Mała Pojana” care, coordonați de Agneșca Polacec, au prezentat un program artistic alcătuit din cântece și dansuri specifice muntenilor polonezi. Manifestările s-au încheiat cu un picnic comun pe o vreme favorabilă și într-o atmosferă plină de bucurie.

zaprezentowali znaczenie poszczególnych świąt, a także wiersze i piosenki patriotyczne. Po nich wystąpił zespół „Mała Pojana”, działający pod kierunkiem Agnieszki Polacec, z pieśniami i tańcami górali czadeckich. Uroczystości zakończył wspólny piknik, który odbył się przy sprzyjającej pogodzie i w bardzo radosnej atmosferze.

Ilona Biseada

Zdjęcia: A. Spaine, I. Kozminciuc

BUKOWINA

– dzieje, miejsca, ludzie

Fraternitas Beatae Mariae – bractwa maryjne

W ramach działalności czerniowieckich jezuitów, na przełomie XIX i XX w. powstała Sodalicja Mariańska, która była stanowym stowarzyszeniem o charakterze katolicko-społecznym. Pierwsza Sodalicja Mariańska została założona w 1563 r. w Rzymie przez flamandzkiego jezuitę o. Jana Leunisa i stawiała sobie za cel formację osób świeckich, którzy przez połączenie studiów z życiem chrześcijańskim stanowili elitę katolicką wszystkich warstw społecznych. W 1898 r. niemiecki kaznodzieja o. Paweł Feliks Bertram Rübön założył w Czerniowcach Sodalicję Mariańską Pań. Ze względu na szybki rozwój tej kongregacji w 1903 r. została ona podzielona na dwie części: niemiecką i polską. W tym samym roku, 2 lutego, w uroczystość Matki Bożej Gromniczej, o. Arnold Waschitza

BUCOVINA

– istorie, locuri, oameni

Fraternitas Beatae Mariae – frățiile mariane

În cadrul activității iezuiților de la Cernăuți, la cumpăna secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, a fost instituită Reuniunea Mariană care a fost o asociație obștească catolică și socială. Prima Reuniunea Mariană a fost înființată în anul 1563 la Roma de către iezuitul de origine flamandă Johannes Leunis și avea ca obiectiv formarea laicilor care, prin îmbinarea studiilor cu viața creștină, să formeze elita catolică din toate păturile sociale. În anul 1898 predicatorul de origine germană Paul Felix Bertram Rübön a fondat la Cernăuți Reuniunea Mariană pentru femei. Din cauza dezvoltării rapide a acestei asociații, în anul 1903 ea a fost împărțită în două grupări: germană și poloneză. În același an, la data de 2 februarie, cu prilejul sărbătorii Întâmpinarea Domnului, pr. Arnold Waschitza a fondat Reuniunea pentru bărbați care, mai târziu, a fost împărțită și ea în două grupe: poloneză și germană.

Boczny ołtarz kościoła jezuickiego w Czerniowcach

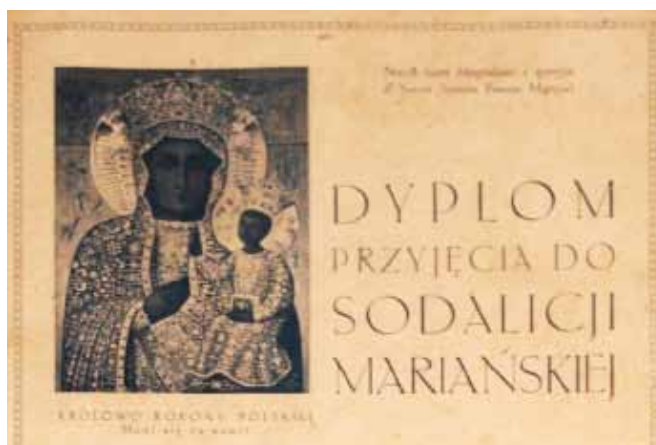
Źródło: ATJKr, sygn. 749.

utworzył Sodalicję mężczyzn, którą w późniejszym okresie podzielono także na dwie grupy: polską i niemiecką.

Coraz silniej odczuwana potrzeba aktywizacji zróżnicowanego bukowińskiego społeczeństwa doprowadziła w 1908 r. do założenia w Czerniowcach kolejnych czterech Sodalicji, które zrzeszały młodzież szkolną z charakterystycznym podziałem na grupy polskie i niemieckie oraz Sodalicję nauczycieli i nauczycielek. W 1909 r. istniało w Czerniowcach 11 Sodalicji Mariańskich, do których należało 993 członków. Moderatorem polskich Sodalicji był o. Józef Smodlibowski, a niemieckimi opiekował się o. Alojzy Polke. Kongregacje te, poza wewnętrznym uświęceniem przez kult Matki Bożej, postulowały także zaangażowanie w działalność apostolską i społeczną. Stałą praktyką czerniowieckich Sodalicji Mariańskich była coroczna pielgrzymka do kaczyckiego sanktuarium, która przypadała na dzień 12 września, we wspomnienie Najświętszego Imienia Maryi. Pierwsza pielgrzymka odbyła się w 1910 r. i uczestniczyło w niej 217 sodalisek polskich i niemieckich. Zainteresowanie

Fiind resimțită tot mai mult nevoia mobilizării diversei societăți bucovinene, în anul 1908 au fost înființate patru noi Reuniuni la Cernăuți care înglobau elevii din învățământul mediu cu caracteristica specifică de a-i diviza în grupuri poloneze și germane și Reuniunea profesorilor și a profesoarelor. În anul 1909 erau la Cernăuți 11 Reuniuni Mariane care însumau 993 de membri. Moderator al laturii poloneze a Reuniunii a fost iezuitul Iosif Smodlibowski, iar de latura germană se îngrijea pr. Alois Polke. Aceste congregații în afară de sfințirea spirituală și interioară prin cultul Maicii Domnului postulau, de asemenea, angajamentul prin implicarea apostolică și socială. O practică constantă a Reuniunilor Mariane de la Cernăuți a fost pelerinajul anual la Sanctuarul Marian de la Cacica care avea loc la data de 12 septembrie cu prilejul Sărbătorii Numelui Sfânt al Mariei. Primul pelerinaj a avut loc în anul 1910, la care au participat 217 de femei de origine poloneză și germană care aparțineau Reuniunii Mariane. Interesul pentru acest pelerinaj a crescut de la an la an, deoarece în anul 1911 au participat 270 de sodaliști, iar în anul 1912 la Cacica a peregrinat un număr de peste 300 de persoane. În timpul Primului Război Mondial cei mai mulți membri ai Reuniunii au participat activ la diverse activități caritabile și sociale, iar în perioada interbelică se îngrijeau de orfanii de război și au dezvoltat o gamă largă de activități educaționale și sociale printre tinerii neglijăți.

La începutul secolului al XX-lea printre cele mai populare asociații religioase era Frăția Sfântului Rozariu ale cărei origini sunt asociate cu activitatea Ordinului Dominican. În Evul Mediu această asociație s-a dezvoltat în întreaga Biserică catolică, iar în secolul al XV-lea s-a răspândit pe teritoriul polonez. La data de 2 iulie 1898 pr. iezuit Francisc Eberhard a înființat

Wzór dyplomu przyjęcia do Sodalicji Mariańskiej

Źródło: ATJKr, sygn. 1101.

pielgrzymką wzrastało z roku na rok, albowiem w 1911 r. wzięło w niej udział 270 uczestników, a w 1912 r. do Kaczyki pielgrzymowało ponad 300 osób. W czasie I wojny światowej większość Sodalicji włączyła się aktywnie w różne działania społeczne i charytatywne, a w okresie międzywojennym przejęły one opiekę nad sierotami wojennymi i rozwinęły szeroką działalność społeczno-oświatową wśród zaniedbanej młodzieży.

Na początku XX w. do najpopularniejszych związków religijnych należało Bractwo Różańca Świętego, którego początki wiążą się z działalnością zakonu dominikańskiego. W średniowieczu bractwo to rozwijało się w całym Kościele katolickim, a w XV w. upowszechniło się na ziemiach polskich. 2 lipca 1898 r. o. Francisc Eberhard założył pierwsze Bractwo Różańca Świętego przy kościele Serca Jezusowego w Czerniowcach. Do zawiązanego Bractwa należały także dwie zamożne mieszkanki Czerniowiec: A. Kętrzycka, której sumptem powstał w kościele jezuitów boczny ołtarz św. Stanisława Kostki, i Rozalia Duczek, która ufundowała kolejny ołtarz ku czci św. Józefa. Poświęcenia ołtarzy dokonał o. W. Mrówiński 11 lutego 1899 r. w ramach sobotniego nabożeństwa Bractwa Różańcowego. W latach 1910-1913 kanoniczną aprobatę otrzymały kolejne stanowe bractwa różańcowe, które dodatkowo zostały ugrupowane według charakterystycznego kryterium przynależności etnicznej. 7 października 1910 r. zostało erygowane Bractwo Różańcowe polskich Panów, do którego zapisało się 40 osób, a rok później, 5 września 1911 r. powstało Bractwo Różańcowe niemieckich Pań, do którego została agregowana podobna konfraternia założona przez o. Polke dla niemieckich panien, które mieszkały na peryferiach Czerniowiec. W 1913 r. do tego podmiejskiego bractwa należało 37 panien. Do obowiązków tej maryjnej konfraterni należało między innymi uczestnictwo we Mszy św. w każdą sobotę i pierwszą niedzielę miesiąca, a szczególnie w święta i miesiące maryjne. Członkowie zobowiązani byli także do przyjmowania sakramentów świętych, do aktywnego udziału w procesjach oraz do wykonywania uczynków miłosierdzia wobec żywych i umarłych. Obecnie w każdej bukowińskiej parafii istnieją różne żywego różańca, które tę dawną tradycję podtrzymują i tworzą żywy i aktywny Kościół bukowiński, który na wzór Ojczyzny posiada także swoją „małą Częstochowę” w Sanktuarium w Kaczyce.

ks. dr Alfons-Eugen Zelionca

Medalik Sodalicji Mariańskiej we Lwowie

Źródło: AALL, sygn. Cern. I-V.

prima Frăție a Sfântului Rozariu la Biserica Sfintei Inimi a lui Isus din Cernăuți. De această frăție aparțineau două femei înstărite din Cernăuți: A. Kętrzycka, din a cărei dar a fost fondat altarul Sf. Stanislau Kostka din biserica iezuită și Rozalia Duczek care a fondat un alt altar în cinstea Sf. Iosif. Sfințirea altarelor a avut loc la data de 11 februarie 1899 de către pr. W. Mrówiński în cadrul adunării de sâmbătă a Frăției Sfântului Rozariu. În anii 1910-1913 au primit aprobarea canonică alte noi Frății ale Sfântului Rozariu care, de asemenea, au fost grupate în funcție de apartenența la una dintre grupările etnice. La data de 7 octombrie 1910 a fost înființată Frăția Sfântului Rozariu pentru bărbați polonezi la care s-au înscris 40 de persoane și un an mai târziu, la data de 5 septembrie 1911, a fost înființată Frăția Sfântului Rozariu pentru femeile germane de care s-a alipit o frăție similară înființată de pr. A. Polke pentru tinere fecioare germane care locuiau la periferia orașului Cernăuți. În anul 1913 de această frăție periferică aparțineau 37 de fecioare. Atribuțiile acestei frății mariane includeau, printre altele, participarea la Sf. Liturghie în fiecare sâmbătă și în prima duminică din lună, mai ales cu prilejul sărbătorilor și lunilor mariane. De asemenea, erau obligați să primească sfintele sacramente, să participe activ la procesiuni și să practice fapte de milostenie pentru cei vii și cei morți. În prezent, în fiecare parohie din Bucovina există grupuri de rozariu viu care susțin această tradiție veche și formează Biserica bucovineană vie și activă. Această Biserică, după modelul patriei, are propria sa „mică Częstochowă” în Sanctuarul de la Cacica.

pr. dr. Alfons-Eugen Zelionca

LIPIEC

1 VII – 15. rocznica śmierci **Haliny Czerny-Stefańskiej** (1922-2001), pianistki, pedagoga, laureatki I nagrody IV edycji Konkursu Chopinowskiego;

2 VII – 50. rocznica śmierci **Jana Brzechwy** (1900-1966), poety, satyryka, tłumacza;

3 VII – 50. rocznica śmierci **Wandy Grodzieńskiej** (1906-1966), poetki, pisarki, autorki książek dla dzieci; 65. rocznica śmierci **Tadeusza Borowskiego** (1922-1951), poety, prozaika, publicysty; 75. rocznica śmierci **Tadeusza Żeleńskiego (pseud. Boy)**, (1874-1941), poety, krytyka literackiego i teatralnego, publicysty, tłumacza literatury francuskiej;

4 VII – 15. rocznica śmierci **Henryka Debicha** (1921-2001), dyrygenta i kompozytora; 40. rocznica śmierci **Antoniego Słonimskiego** (1895-1976), poety, publicysty, dramaturga, felietonisty, prozaika, krytyka teatralnego i satyryka;

5 VII – 85. rocznica urodzin **Janusza Domagalika** (1931), prozaika, dziennikarza, autora utworów dla dzieci; 100. rocznica śmierci **Włodzimierza Fryderyka Koniecznego** (1886-1916), rzeźbiarza, grafika, rysownika, poety, taternika;

8 VII – 70. rocznica śmierci **Józefa Mehoffera** (1869-1946), malarza, grafika, jednego z czołowych przedstawicieli Młodej Polski; 220. rocznica śmierci **Adama Naruszewicza** (1733-1796), poety, historyka, tłumacza;

9 VII – 100. rocznica urodzin **Stanisława Pagaczewskiego** (1916-1984), poety, prozaika, autora książek dla dzieci i młodzieży;

10 VII – 20. rocznica śmierci **Czesława Centkiewicza** (1904-1996), pisarza i podróżnika;

12 VII – 15. rocznica śmierci **Antoniny Kłosowskiej** (1919-2001) socjologa kultury; 30. rocznica śmierci **Wacława Kisielewskiego** (1943-1986), pianisty i kompozytora;

14 VII – 90. rocznica urodzin **Jana Krenza** (1926), dyrygenta, kompozytora;

15 VII – 155. rocznica śmierci **Adama Jerzego Czartoryskiego** (1770-1861), polityka, męża stanu, mecena sztuki i nauki; 140. rocznica śmierci **Aleksandra Fredry** (1793-1876), komediopisarza, poety, autora wspomnień;

17 VII – 100. rocznica urodzin **Aleksandra Gieysztor** (1916-1999), historyka;

18 VII – 115. rocznica urodzin **Stanisława Mikołajczyka** (1901-1966), polityka, działacza ludowego, premiera rządu polskiego na uchodźstwie;

21 VII – 125. rocznica urodzin **Zofii Starowieyskiej-Morstinowej** (1891-1966), pisarki, krytyka literackiego; 115. rocznica urodzin **Brunona Jasińskiego** (1901-1938), pisarza;

22 VII – 50. rocznica śmierci **Tadeusza Sinki** (1877-1966), filologa klasycznego, tłumacza, edytora;

IULIE

1 VII – 15 ani de la moartea **Halinei Czerny-Stefańska** (1922-2001), pianistă, pedagog, laureată a premiului I al celei de a IV-a ediții a Concursului Chopin;

2 VII – 50 de ani de la moartea lui **Jan Brzechwa** (1900-1966), poet, satiric, traducător;

3 VII – 50 de ani de la moartea **Wandei Grodzieńska** (1906-1966), poetă, scriitoare, autoare de cărți pentru copii; 65 de ani de la moartea lui **Tadeusz Borowski** (1922-1951), poet, prozator, publicist; 75 de ani de la moartea lui **Tadeusz Żeleński (pseud. Boy)**, (1874-1941), poet, critic literar și de teatru, publicist, traducător al literaturii franceze;

4 VII – 15 ani de la moartea lui **Henryk Debich** (1921-2001), dirijor și compozitor; 40 de ani de la moartea lui **Antoni Słonimski** (1895-1976), poet, publicist, dramaturg, foiletonist, prozator, critic de teatru și satiric;

5 VII – 85 de ani de la nașterea lui **Janusz Domagalik** (1931), prozator, jurnalist, autor de creații pentru copii; 100 de ani de la moartea lui **Włodzimierz Fryderyk Konieczny** (1886-1916), sculptor, grafician, desenator, poet, alpinist;

8 VII – 70 de ani de la moartea lui **Józef Mehoffer** (1869-1946), pictor, grafician, unul din reprezentanții de frunte ai Poloniei Tinere; 220 de ani de la moartea lui **Adam Naruszewicz** (1733-1796), poet, istoric, traducător;

9 VII – 100 de ani de la nașterea lui **Stanisław Pagaczewski** (1916-1984), poet, prozator, autor de cărți pentru copii și tineri;

10 VII – 20 de ani de la moartea lui **Czesław Centkiewicz** (1904-1996), scriitor și călător;

12 VII – 15 ani de la moartea **Antoninei Kłosowska** (1919-2001) sociolog al culturii; 30 de ani de la moartea lui **Wacław Kisielewski** (1943-1986), pianist și compozitor;

14 VII – 90 de ani de la nașterea lui **Jan Krenz** (1926), dirijor, compozitor;

15 VII – 155 de ani de la moartea lui **Adam Jerzy Czartoryski** (1770-1861), politician, om de stat, mecena al artei și științei; 140 de ani de la moartea lui **Aleksander Fredry** (1793-1876), scriitor de comedii, poet, autor de evocări;

17 VII – 100 de ani de la nașterea lui **Aleksander Gieysztor** (1916-1999), istoric;

18 VII – 115 ani de la nașterea lui **Stanisław Mikołajczyk** (1901-1966), politician, militant popular, premier al guvernului polonez din emigrație;

21 VII – 125 de ani de la nașterea **Zofiei Starowieyska-Morstinowa** (1891-1966), scriitoare, critic literar; 115 ani de la nașterea lui **Bruno Jasiński** (1901-1938), scriitor;

22 VII – 50 de ani de la moartea lui **Tadeusz Sinka** (1877-1966), filolog al stilului clasic, traducător, editor;

23 VII – 120. rocznica śmierci **Emeryka Hutten-Czapskiego** (1828-1896), archeologa, numizmatyka, kolekcjonera, bibliofila, fundatora Muzeum Czapskich w Krakowie;

25 VII – 185. rocznica śmierci **Marii Szymanowskiej** (1789-1831), pianistki i kompozytorki;

27 VII – 110. rocznica urodzin **Jerzego Giedroycia** (1906-2000), publicysty, polityka, założyciela Instytutu Literackiego, redaktora paryskiej „Kultury”;

29 VII – 90. rocznica urodzin **Jacka Bocheńskiego** (1926), prozaika, eseisty, publicysty.

23 VII – 120 de ani de la moartea lui **Emeryk Hutten-Czapski** (1828-1896), archeolog, numismatic, colecționar, bibliofil, fondator al Muzeului Czapski din Cracovia;

25 VII – 185 de ani de la moartea **Mariei Szymanowska** (1789-1831), pianistă și compozitoare;

27 VII – 110 ani de la nașterea lui **Jerzy Giedroyc** (1906-2000), publicist, politician, fondatorul Institutului Literar, redactor al publicației pariziene „Kultura”;

29 VII – 90 de ani de la nașterea lui **Jacek Bocheński** (1926), prozator, eseist, publicist.

Kronika bukowińskich Polaków 1907 Cronica polonezilor bucovineni

Czerwiec

06.02. – **Czerniowce**, sala Domu Polskiego: Towarzystwo Akademików Polskich „Ognisko” urządziło bardzo uroczysty obchód jubileuszów pracy literackiej Władysława Bełzy i Elizy Orzeszkowej. Na program złożyły się: słowo wstępne dr. Tadeusza Mischkego, śpiew solowy Mokrańskiej, deklamacja „Zemsty kwiatów” i „Nie zazdrość orłom” Władysława Bełzy w wykonaniu Stefanii Nossekówny, „Ballada” Chopina w wykonaniu panny Olgi Kapłońskiej, deklamacja „Domu” i „Ojczyzny” Polonusa w wykonaniu Michała Wowkonowicza, gra na wiolonczeli Giorgio Gelosi przy akompaniamencie fortepianowym Wojciecha Trompeteura, śpiew solowy dr. Tadeusza Mischkego, „Zagadka” Elizy Orzeszkowej w wykonaniu R. Pugeta. Dochód z imprezy wyniósł 62,40 kor. Z tego jedną połowę przeznaczono na Bursę Polską im. A. Mickiewicza, a drugą na boisko „Sokoła”.

06.02. – **Kłokuczka**, Czytelnia Polska TSL: Odbył się popis dziatwy uczęszczającej na kurs historii Polski. Między innymi mały Olszewski wygłosił dzieje Polski od Mieczysława I do Bolesława Krzywoustego, Andzia Konopkówna i malutka Mania Berdychowska deklamowały wiersze patriotyczne, Hela Bachowska popisywała się grą na mandolinie, chłopcy i dziewczęta wykonali wolne ćwiczenia gimnastyczne. Na zakończenie mali amatorzy odegrali dwie sztuczki: „Pan doktor” i „Sławni ludzie”, a chór dziewczęcy zaśpiewał wieniec polskich pieśni. Wszyscy uczestnicy kursu zostali obdarowani śpiewnikami i innymi książkami przez Grzegorza Cicimirskiego.

06.02.-04. – **Jakubiny** (kopalnia rudy żelaznej) i **Luisental** (kopalnia siarki): W tych miejscowościach przebywała wycieczka czerniowieckiego Towarzystwa Politechnicznego oraz zwiedzała obiekty górnicze i przemysłowe, którymi zarządzał inż. Faustyn Krasuski, radca górniczy i naczelnik kopalń Grekoorientalnego Funduszu Religijnego.

06.04. – **Czerniowce**, Rada Miejska: Podczas obrad dr Stanisław Kwiatkowski poświadczył, iż w dzielnicy tzw. Przekopu Żydowskiego warunki sanitarne są skandaliczne i mogą iść w porównanie z Sado-

Iunie

06.02. – **Cernăuți**, sala Casei Polone: Societatea Universitarilor Polonezi „Ognisko” a organizat o celebrare festivă a jubileurilor lucrărilor literare ale lui Władysław Bełza și ale Elizei Orzeszkowa. În program au fost cuprinse: Cuvântul introductiv al dr. Tadeusz Mischke, un solo cântat de Mokrański, recitățile „Răzbnările florilor” și „Nu-i invidia pe șoimi” de Władysław Bełza în interpretarea Stefaniei Nossekówna, „Ballada” de Chopin în interpretarea domnișoarei Olga Kapłońska, recitățile „Casa” și „Patria” Polonusului în interpretarea lui Michał Wowkonowicz, interpretarea la violoncel de către Giorgio Gelosi cu acompaniamentul la pian al lui Wojciech Trompeteur, un solo cântat de dr. Tadeusz Mischke, „Ghicitoare” de Eliza Orzeszkowa în interpretarea lui R. Puget. Venitul manifestării s-a ridicat la suma de 62,40 c. Din aceasta, o jumătate a fost destinată pentru Internatul Polonez „A. Mickiewicz”, iar cealaltă, pentru terenul de sport al Asociației „Sokół”.

06.02. – **Clocucica**, Societatea Polonă de Lectură a SSP: A avut loc parada copiilor participanți la cursul de istorie a Poloniei. Printre altele, micul Olszewski a prezentat istoria Poloniei de la Mieczysława I la Bolesław Krzywousty, Andzia Konopkówna și micuța Mania Berdychowska au recitat poezii patriotice, Hela Bachowska s-a remarcat cu interpretarea la mandolină, băieții și fetele au executat exerciții libere de gimnastică. În încheiere micii amatori au prezentat două piese scurte de teatru „Domnul doctor” și „Oameni celebri”, iar corul de fete a interpretat un potpuriu de cântece poloneze. Toți participanții la curs au fost răsplățiți cu culegeri de cântece și cu alte cărți, de către Grzegorz Cicimirski.

06.02-04. – **Iacobeni** (mina de minereu de fier) și **Luisental** (așezare lângă Fundul Moldovei – mina de sulf): În aceste localități a avut loc excursia Societății Politehnice din Cernăuți care a vizitat obiective miniere și industriale conduse de ing. Faustyn Krasuski, consilier minier și șeful minelor greco-orientale a Fondului Religios.

06.04. – **Cernăuți**, Consiliul Orașenesc: În timpul dezbatelor dr. Stanisław Kwiatkowski a mărturisit că în cartierul numit Canalul Evreiesc condițiile sanitare sunt scandaloase și pot fi comparate cu Sadagura și

gorą i najbardziej zaniedbanymi miasteczkami galijskimi. Radny dr Kwiatkowski zgłosił wniosek, aby wybrukowano ul. Parafialną obok kościoła rzymskokatolickiego i wyłożono płytami kamiennymi chodnik po lewej stronie ul. Marii Teresy. Na wniosek radnego dr. Selzera, poparty przez kilku innych, m.in. dr. Kajetana Stefanowicza, Rada Miejska jednomyślnie wybrała dr. Kwiatkowskiego na referenta dla spraw budowy miejskiego szpitala dla dzieci oraz szpitala zakaźnego, natomiast radnego Kossowskiego na koreferenta technicznego.

06.04. – Czerniowce, lokal własny „Ogniska”: Odbyło się nadzwyczajne posiedzenie wydziału dla oddania czci zmarłemu Eugeniuszowi Malikiewiczowi, długoletniemu członkowi wspierającemu „Ognisko”. Przewodniczący Bohosiewicz wygłosił pośmiertne wspomnienie wysłuchane przez zebranych na stojąco. Uchwalono złożyć kondolencje rodzinie zmarłego i wziąć udział w pogrzebie. Tego dnia odbył się pogrzeb Eugeniusza Malikiewicza. Kondukt prowadził ks. inf. Józef Schmid oraz dwunastu towarzyszących mu księży.

06.05. – Czerniowce: Krewni zmarłego Eugeniusza Malikiewicza ogłoszeniem w „Gazecie Polskiej” podziękowali wszystkim uczestnikom żałobnych obrzędów.

06.<06. – Czerniowce: Uruchomiono ogródek freblowski w Zakładzie Naukowo-Wychowawczym SS. Rodziny Maryi. Miesięczna opłata – 4 kor.

06.<06. – Radowce: Prymariusz szpitala krajowego w Czerniowcach dr Kazimierz Piątkiewicz został mianowany dyrektorem szpitala powszechnego w Radowcach.

06.06. – Oszechliby (pow. kocmaniecki): Na kilkunastodniową gościnę do domu Kazimierzostwa Bohdanowiczów przybył abp Józef Teodorowicz.

06.07. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Pod przewodnictwem dr. Stanisława Kwiatkowskiego obradował wydział TBPiCP, prezesi miejscowych stowarzyszeń polskich, delegaci z prowincji, m.in. superior z Kaczyki ks. Wojciech Grabowski. Uchwalono zorganizować wycieczkę Polaków bukowińskich do Krakowa w dniach 17-19 sierpnia 1907 r. W tym celu powołano komitet organizacyjny w Czerniowcach i zapowiedziano powołanie podobnych komitetów powiatowych tudzież w innych miejscowościach. Tego też dnia odbyło się pierwsze posiedzenie komitetu zarządzającego wycieczkę Bukowińczyków do Krakowa.

06.08. – Czerniowce: Pod przewodnictwem prezesa inspektora Józefa Grabowskiego wydział Związku Nauczycieli i Nauczycielek Polskich na Bukowinie uchwalił urządzić pierwszy zjazd członków Związku w Kaczyce 23 czerwca 1907 r.

06.09. – Czerniowce, sala własna Zakładu Naukowo-Wychowawczego SS. Rodziny Maryi: Uroczyste obchodzono jubileusz pracy literackiej Elizy Orzeszkowej. W programie znalazły się: występ chóru, deklamacje, jednoaktówka i odczyt o powieściopisarce.

cele mai neîngrijite orășele din Galiția. Consilierul dr. Kwiatkowski a făcut propunerea ca str. Parafialna de lângă biserica romano-catolică să fie pavată și pe trotuarul de pe partea stângă a str. Maria Teresa să fie montate plăci de piatră. La propunerea consilierului dr. Selzer, susținut de câțiva alții, printre care dr. Kajetan Stefanowicz, Consiliul orășenesc a ales în unanimitate pe dr. Kwiatkowski în calitate de referent pentru lucrările de construire ale spitalului orășenesc pentru copii precum și ale spitalului de boli infecțioase, iar pe consilierul Kossowski în calitate de coreferent tehnic.

06.04. – Cernăuți, localul propriu al Societății „Ognisko”: A avut loc o ședință extraordinară a filialei în onoarea răposatului Eugeniusz Malikiewicz, membru de mulți ani care sprijinea Societatea „Ognisko”. Președintele Bohosiewicz a rostit o evocare postmortem ascultată în picioare de cei prezenți. S-a stabilit să se transmită condoleanțe familiei răposatului și a participa la înmormântare. În această zi a avut loc înmormântarea lui Eugeniusz Malikiewicz. Convoiul funerar a fost condus de pr. inf. Józef Schmid însoțit de doisprezece preoți.

06.05. – Cernăuți: Rudele răposatului Eugeniusz, printr-un anunț în „Gazeta Polonă”, au mulțumit tuturor participanților la funeralii.

06.<06. – Cernăuți: A fost deschisă o grădiniță pentru preșcolari la Așezământul de Învățământ și Educație al Surorilor Familiei Mariei. Taxa lunară era de 4 c.

06.<06. – Rădăuți: Medicul primar al spitalului național din Cernăuți dr. Kazimierz Piątkowicz a fost numit director al spitalului universal din Rădăuți.

06.06. – Oșehliba (districtul Cozmeni): Pentru o găzduire de câteva zile în casa familiei Kazimierz Bohdanowicz a venit arhiepiscopul Józef Teodorowicz.

06.07. – Cernăuți, sala Casei Polone: Filiala APAF și L., președinții asociațiilor poloneze locale, delegați din provincie, printre alții, pr. superior Wojciech Grabowski din Cacica au dezbătut sub conducerea dr. Stanisław Kwiatkowski. S-a hotărât organizarea unei excursii a polonezilor bucovineni la Cracovia în zilele de 17-19 august 1907. În acest scop a fost convocat comitetul organizatoric din Cernăuți și s-a anunțat convocarea comitetelor similare districtuale din alte localități. Tot în această zi a avut loc prima ședință a comitetului de organizare a excursiei bucovinenilor în Cracovia.

06.08. – Cernăuți: Sub conducerea președintelui inspector Józef Grabowski filiala Uniunii Cadrelor Didactice Poloneze din Bucovina a hotărât organizarea primului congres al membrilor Uniunii la Cacica în ziua de 23 iunie 1907.

06.09. – Cernăuți, sala proprie a Așezământului de Învățământ și Educație al Surorilor Familiei Mariei: S-a sărbătorit festiv jubileul lucrării literare a Elizei Orzeszkowa. În program au fost cuprinse: reprezentația corului, recitări, piesa într-un act și prelegerea despre romancieră.

06.09. – Czerniowce, ogród Domu Polskiego: Wydział Kasyna Polskiego urządził zabawę ogrodową w połączeniu z Teatrem Rozmaitości i koncertem orkiestry wojskowej 41 pułku piechoty. Dochód z imprezy w równych częściach przeznaczono na zakup boiska sokolego i TSL.

06.09. – Sadogóra: Zbiórka członków Czytelni oraz „Sokoła” i pochód z muzyką na okolicznościowe na-bożeństwo do rzymskokatolickiego kościoła parafialnego św. Michała Archanioła. Odczyt Tadeusza Zubrzyckiego o znaczeniu Konstytucji 3 Maja. Przemówienie okolicznościowe dr. Stanisława Kwiatkowskiego. O godz. 15:00 miejscowy „Sokół” urządził festyn z bogatym programem, m.in. z pokazami gimnastycznymi miejscowych sokołów.

06.09. – Lwów: Obradowała Rada Narodowa. W obradach brał udział Krzysztof Abrahamowicz jako przedstawiciel bukowińskich Polaków. Uchwalono przystąpić do tworzenia, względnie umocnienia, powiatowych organizacji narodowych oraz objęcia organizacją poszczególnych miejscowości i zjednoczenia Polaków na tych obszarach, gdzie doszło do niepowodzenia Polaków w czasie wyborów. Postanowiono większą uwagę poświęcić Bukowinie, która utraciła reprezentanta w Radzie Państwa, i Śląskowi, na którym zwyciężyły partie lewicowe lekceważące interesy narodowe. Uznano potrzebę powołania polskiego biura korespondencyjnego „celem informowania zagranicą w sprawach krajowych i przeciwdziałania oszczerstwom, jakie wrogowie nasi systematycznie przemycają do dzienników niemieckich, włoskich i angielskich”. Biuro korespondencyjne miało pozostawać w stałym kontakcie z polskimi reprezentacjami parlamentarnymi w Berlinie, Petersburgu i Wiedniu.

06.10. – Czerniowce: Powołana przez Radę Miejską komisja do zbadania szkół miejskich pod względem sanitarnym i higienicznym przystąpiła do pracy i stwierdziła wiele nieprawidłowości wymagających natychmiastowej zmiany. Na przykład w szkole przy ul. Ruskiej stwierdziła, że sala przeznaczona do nauki dzieci polskich nie nadaje się na klasę i natychmiast powinna być wyłączona z procesu dydaktycznego. Ważną rolę w komisji odgrywali radni polscy – dr Stanisław Kwiatkowski i Tadeusz Kossowski.

06.11. – Czerniowce, sala Domu Polskiego: Z polecenia Zarządu Głównego TSL zwołano nadzwyczajne walne zgromadzenie członków czerniowieckiego Koła TSL. Obradom 36 członków przewodniczył prezes Koła dr Tadeusz Mischke. Następnie odbyło się zwyczajne posiedzenie zarządu Koła, na którym prezes dr Mischke, sekretarz Grzegorz Cicimirski i bibliotekarz Tadeusz Zubrzycki złożyli sprawozdania ze swej działalności od 1 sierpnia 1906 do 11 czerwca 1907 r. Po dyskusji nad sprawozdaniami obradowano nad kilkoma istotnymi sprawami. Postanowiono podczas wakacji wysłać czterech nauczycieli wędrownych do polskich osad i zorganizować kursy języka polskiego w tych

06.09. – Cernăuți, grădina Casei Polone: Filiala Cazinoului Polonez a organizat o petrecere în natură împreună cu Teatrul de Varietăți și concertul orchestrei armatei regimentului 41 de infanterie. Venitul de la manifestare a fost destinat în părți egale achiziționării terenului de sport al șoimilor și Societății Școlilor Populare (TSL = SȘP).

06.09. – Sadagura: Adunarea membrilor Societății de Lectură precum și a Asociației „Sokół” și procesiunea cu muzică pentru liturghia ocazională la biserica parohială romano-catolică Sf. Mihail Arhanghelul. Prelegerea lui Tadeusz Zubrzycki despre însemnătatea Constituției din 3 Mai. Cuvântarea ocazională a dr. Stanisław Kwiatkowski. La ora 15:00 Asociația „Sokół” din localitate a organizat un festin cu un program bogat, printre altele, prezentarea exercițiilor de gimnastică de către șoimii locali.

06.09. – Lvov: A dezbătut Consiliul Național. La dezbateri a luat parte Krzysztof Abrahamowicz în calitate de reprezentant al polonezilor bucovineni. S-a hotărât aderarea la înființarea organizațiilor naționale districtuale în privința consolidării precum și preluarea organizării localităților individuale și unificarea polonezilor din aceste teritorii, unde s-a ajuns la insuccesele polonezilor din timpul alegerilor. S-a stabilit să se dea o mai mare atenție Bucovinei care și-a pierdut reprezentantul în Consiliul de Stat și Sileziei, în care au câștigat partidele de stânga care desconsiderau interesele naționalităților. A fost recunoscută necesitatea mobilizării biroului polonez de corespondență „cu scopul informării străinătății despre problemele din țară și combaterea calomniilor pe care dușmanii noștri le transmit sistematic jurnalelor germane, italiene și engleze”. Biroul de corespondență trebuia să rămână în contact permanent cu reprezentanțele parlamentare poloneze din Berlin, Petersburg și Viena.

06.10. – Cernăuți: Convocată de Consiliul Orășenesc comisia de control a școlilor orășenești din punct de vedere sanitar și igienic și-a început activitatea și a constatat multele nereguli care necesită o schimbare imediată. De exemplu, la școala de pe str. Ruska s-a constatat că sala destinată pentru învățarea copiilor polonezi nu corespunde pentru clasă și ar trebui eliminată imediat din procesul didactic. Un rol important în comisii l-au avut consilierii polonezi – dr. Stanisław Kwiatkowski și Tadeusz Kossowski.

06.11. – Cernăuți, sala Casei Polone: Cu recomandarea Comitetului Central al SȘP a fost convocată adunarea generală extraordinară a membrilor Cercului SȘP din Cernăuți. Dezbaterile a 36 de membri au fost conduse de președintele Cercului dr. Tadeusz Mischke. A urmat ședința ordinară a comitetului Cercului la care președintele dr. T. Mischke, secretarul Grzegorz Cicimirski și bibliotecarul Tadeusz Zubrzycki au depus dările de seamă pentru activitatea lor de la 1 august 1906 până la 11 iunie 1907. După discuțiile asupra dărilor de seamă s-au dezbătut câteva probleme esențiale. S-a stabilit ca în perioada vacanței să fie

miejsowościach, gdzie nie ma klas i szkół polskich. Uchwalono urządzić zjazd delegatów kołomyjskiego Koła Okręgowego TSL oraz delegatów bukowińskich kół i czytelników TSL w Czerniowcach 14-15 lipca 1907 r. Zarówno w walnym zgromadzeniu, jak i zebraniu zarządu uczestniczyli delegaci – Stanisław Biega ze Lwowa i Gruszecki z Koła Okręgowego TSL w Kołomyi.

06.11. – Czerniowce, Rada Miejska: Podczas posiedzenia Rady Miejskiej radny dr Stanisław Kwiatkowski m.in. upomniał się o szybkie załatwienie sprawy odstąpienia „Sokołowi” gruntu pod boisko, która zgodnie z uchwałą miała być załatwiona w ciągu czternastu dni, a mimo upływu ośmiu tygodni właściwa sekcja nie przygotowała stosownego wniosku. Kwiatkowski zaprotestował przeciwko zwlekaniu mającemu najprawdopodobniej udaremnić wykonanie uchwały. W sprawach budowlanych wypowiedział się również radny Tadeusz Kossowski.

06.13. – Czerniowce: Nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu na pięć wsparć dla ubogich, niezdolnych do pracy mieszczan. Jedno z wsparć przysługiwało Polakowi.

06.14. – Czerniowce: Pod przewodnictwem wiceprezesa Kazimierza Węglowskiego obradował wydział TBPiCP. Załatwiono bieżące sprawy administracyjne, przyjęto dwóch nowych członków i przyjęto do wiadomości informację skarbnika, który stosownie do uchwały z dnia 2 marca 1907 r. przekazał 1200 kor. na stypendia im. Simonowicza dla sześciu wychowanków Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza.

06.14. – Czerniowce, Rada Szkolna Krajowa: Odrzucono wniosek Polaków w Solce o wprowadzenie nauki języka polskiego, rzekomo z powodu zaledwie 32 uczniów narodowości polskiej. Z naruszeniem regulaminu konkursowego mianowano Maurera kierownikiem szkoły ludowej przy ul. Ruskiej, na niekorzyść kilkadziesiątorga polskich dzieci uczęszczających do tej szkoły.

06.14.-16. – Jezzefalwa: Wizytacja kanoniczna abpa dr. Józefa Bilczewskiego.

06.15. – Czerniowce: Przejeżdżającego przez Czerniowce do Jozeffalwy abpa dr. Józefa Bilczewskiego witały na dworcu kolejowym delegacje polskich organizacji, wychowanki Zakładu SS. Rodziny Maryi i dzieci z ochronki SS. Felicjanek, w imieniu których przemówił prezes TBPiCP dr Stanisław Kwiatkowski.

06.16. – Czerniowce: Ukazał się 49. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim „Bukowina w świetle cyfr” oraz artykuł „Witaj nam!”, skierowany do abpa dr. Józefa Bilczewskiego, któremu przedstawiono położenie polskich katolików na Bukowinie jako gorsze niż w zaborze pruskim, bo w szkołach średnich muszą się uczyć religii w języku niemieckim, w kościołach śpiewać i słuchać kazań w języku niemieckim, a zna-

trimise patru cadre didactice navetiste la așezările poloneze pentru a organiza cursuri de limbă polonă în acele localități unde nu sunt clase și școli poloneze. S-a hotărât organizarea unui congres al delegaților Cercului Regional SȘP din Colomeea precum și a delegaților cercurilor și societăților de lectură SȘP bucovinene la Cernăuți în perioada 14-15 iulie 1907. La fel ca la adunarea generală și la ședința comitetului au participat delegații – Stanisław Biega din Lvov și Gruszecki de la Cercul Regional SȘP din Colomeea.

06.11. – Cernăuți, Consiliul Orașenesc: În timpul ședinței Consiliului Orașenesc, consilierul Stanisław Kwiatkowski a atras atenția, printre altele, la rezolvarea urgentă a cedării pământului la Asociația „Sokół” pentru terenul de sport care, conform hotărârii trebuia rezolvată în timp de paisprezece zile dar, în pofida scurgerii a opt săptămâni secția competentă n-a pregătit o concluzie pertinentă. Kwiatkowski a protestat împotriva tergiversării având ca scop, după toate probabilitățile, zădărnicea realizării hotărârii. În problemele de construcții s-a pronunțat, de asemenea, consilierul Tadeusz Kossowski.

06.13. – Cernăuți: A urmat soluționarea concursului pentru cinci ajutoare pentru săraci sau locuitori inapți de muncă. Unul din ajutoare se cuvenea unui polonez.

06.14. – Cernăuți: Sub conducerea vicepreședintelui Kazimierz Węglowski a dezbătut filiala APAF și L. Au fost rezolvate problemele administrative curente, au fost primiți doi membri noi și s-a adus la cunoștință informația trezorerului care, conform hotărârii din ziua de 2 mai 1907, a destinat 1200 c. pentru bursele „Simonowicz” pentru șase elevi de la Internatul Polonez „A. Mickiewicz”.

06.14. – Cernăuți, Consiliul Școlar al Țării: A fost respinsă propunerea polonezilor din Solca pentru introducerea învățării limbii polone, chipurile, din motivul existenței de numai 32 de elevi de naționalitate polonă. Cu încălcarea regulamentului de concurs a fost numit Maurer în calitate de director al școlii populare de pe str. Ruska, în detrimentul câtorva zeci de copii polonezi care frecventează această școală.

06.14-16. – Vornicenii Mici: Vizita canonică a arhiepiscopului dr. Józef Bilczewski.

06.15. – Cernăuți: Trecând prin Cernăuți spre Vornicenii Mici, arhiepiscopul dr. Józef Bilczewski a fost întâmpinat în gară de delegațiile organizațiilor poloneze, de elevele Așezământului Surorilor Familiei Mariei și copiii de la centrul de ocrotire a Surorilor Feliciene în numele cărora a vorbit președintele APAF și L, dr. Stanisław Kwiatkowski.

06.16. – Cernăuți: A apărut nr. 49 al anului 25 al „Gazetei Polone”, iar în el, articolul „Bucovina în lumina cifrelor” precum și articolul „Bine-ai venit” adresat arhiepiscopului dr. Józef Bilczewski căruia i-a fost prezentată situația catolicilor din Bucovina ca fiind mai rea ca în timpul ocupației prusace, deoarece în școlile medii sunt obligați să învețe religia în limba germană, în biserici să cânte și să asculte predici în

laził się nawet kapłan, który kazał Polakom kupić sobie słowniki do tłumaczenia jego kazań w języku niemieckim.

06.16. – Czerniowce: Pod przewodnictwem dr. Kajetana Stefanowicza obradował wydział bukowińskiego Koła Polskiego. Zajmowano się oświatą szkolną, nauczaniem języka polskiego, zakładaniem polskich kas raiffeisenowskich. Uchwalono zwrócić się do Rady Szkolnej Krajowej z prośbami, aby naukę języka polskiego w czerniowieckich szkołach średnich powierzyć profesorom z odpowiednimi kwalifikacjami i mianowanym przez ministerstwo oraz aby utworzyć szkoły polskie w Dunawcu i w Rudzie. Z niezadowoleniem przyjęto odmowę wprowadzenia nauki języka polskiego dla dzieci polskich w Solce i sprzeczną z regulaminem konkursu nominację kierownika szkoły przy ul. Ruskiej w Czerniowcach. Ponadto wystosowano dwa pisma oficjalne do prezesa wiedeńskiego Koła Polskiego Dawida Abrahamowicza (gratulacje i prośba o popieranie prac bukowińskich Polaków, datowane 18 czerwca 1907 r.) oraz powstałej we Lwowie Rady Narodowej, do wspierania której także materialnie się włączyło na początek kwotą 250 kor.

06.16. – Czerniowce: Pod przewodnictwem dr. Stanisława Kwiatkowskiego obradowało polskie koło radzieckie. Omawiano taktykę działań mających doprowadzić do nabycia od gminy gruntu pod przyszłe boisko „Sokoła”. Na czas nieobecności dr. Kwiatkowskiego prezesa miał zastępować Julian Trompeteur.

06.>16. Czerniowce: Miejscowy „Sokół” zapowiedział uruchomienie kursu dla nauczycieli i przodowników korpusów wakacyjnych. Kierownikiem kursu był naczelnik „Sokoła” Józef Sadowski.

06.16. – Kłokuczka, Czytelnia Polska TSL: Grzegorz Cicimirski wygłosił odczyt o Elizie Orzeszkowej, zaśpiewał kilka pieśni patriotycznych, dzieci odegrały sztukę „Imieniny mamy”, a amatorzy odegrali komedię „Tatuś pozwolił”.

06.16.-19. – Suczawa: Wizytacja kanoniczna abpa dr. Józefa Bilczewskiego.

06.16.-07.25. – Lwów: Przy okazji X. Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich odbyła się wystawa przyrodniczo-lekarska i higieniczna. W czasie trwania wystawy codziennie o godz. 20:00 wygłaszano popularne wykłady będące rodzajem przewodnika po wystawie. Czerniowiecki „Sokół” wysłał na tę wystawę dane statystyczne oraz kilka zdjęć ćwiczących uczennic szkoły gimnastycznej „Sokoła”, uczestniczek kursu dla pań oraz grup ćwiczących się członków Towarzystwa Gimnastycznego.

06.17. – Suczawa: Mieszkańcy przyozdobionego flagami i dwoma bramami tryumfalnymi miasta wi-tali abpa dr. Józefa Bilczewskiego przybywającego na wizytację kanoniczną. Następnie arcybiskup bierzmował gimnazjalistów i licealistki. Tego dnia abp. Bilczewskiemu przedstawili się archimandryta Balmosz,

limba germană, dar s-a găsit și un preot care a poruncit polonezilor să-și cumpere dicționare pentru a traduce predicile sale în limba germană.

06.16. – Cernăuți: Sub conducerea dr. Kajetana Stefanowicz a dezbătut filiala Cercului Polonez bucovinean. S-au ocupat de învățământul școlar, învățarea limbii polone, înființarea caselor poloneze raiffeisen. S-a decis să se apeleze la Consiliul Școlar al Țării cu cereri ca învățarea limbii polone în școlile medii cernăuțene să fie încredințată profesorilor cu calificări corespunzătoare și numiți de minister, să se creeze școli poloneze în Dunavăț și Ruda. Cu nemulțumire s-a primit refuzul introducerii învățării limbii polone pentru copiii polonezi din Solca și contrar cu regulamentul concursului de numire a directorului școlii de pe str. Ruska din Cernăuți. În plus, au fost adresate două scrisori oficiale către președintele Cercului Polonez din Viena Dawid Abrahamowicz (felicități și cererea de sprijinire a lucrărilor polonezilor bucovineni, date 18 iunie 1907) precum și Consiliului Național înființat la Lvov, pentru sprijinirea căruia, chiar materială, s-a inclus la început suma de 250 c.

06.16. – Cernăuți: Sub conducerea dr. Stanisław Kwiatkowski a dezbătut cercul consilierilor polonezi. A fost discutată modalitatea de a finaliza achiziționarea de la primărie a pământului pentru viitorul teren de sport al Asociației „Sokół”. Pe perioada absenței dr. Kwiatkowski locțiitor al președintelui avea să fie Julian Trompeteur.

06.>16. – Cernăuți: Asociația „Sokół” din localitate a anunțat deschiderea cursului pentru cadre didactice și fruntași ai corpurilor de vacanță. Conducătorul cursului a fost șeful Asociației „Sokół” Józef Sadowski.

06. 16. – Clucucica, Societatea Polonă de Lectură SSP: Grzegorz Cicimirski a prezentat o prelegere despre Eliza Orzeszkowa, a interpretat câteva cântece patriotice, copiii au jucat piesa „Ziua onomastică a mamei”, iar amatorii au interpretat comedia „Tatăl a permis”.

06.16-19. – Suceava: Vizita canonică a arhiepiscopului dr. Józef Bilczewski.

06.16. – 07.25. – Lvov: Cu ocazia celui de-al X-lea Congres al Medicilor și Naturaliștilor Polonezi a avut loc expoziția naturalisto-medicală și de igienă. Pe perioada duratei expoziției în fiecare zi la ora 20:00 au fost prezentate cursuri populare având caracter de ghid prin expoziție. Asociația „Sokół” din Cernăuți a trimis la această expoziție date statistice precum și câteva fotografii ale elevilor făcând exerciții de la școala de gimnastică a Asociației „Sokół”, participantelor la cursul pentru femei precum și grupuri de membri ai Societății de Gimnastică executând exerciții.

06.17. – Suceava: Locuitorii orașului împodobit cu steaguri și două porți triumfale l-au întâmpinat pe arhiepiscopul dr. Józef Bilczewski care a sosit pentru o vizită canonică. Apoi arhiepiscopul a miruit elevii de gimnaziu și de liceu. În această zi la arhiepiscopul Bilczewski s-au prezentat arhimandritul Balmosz,

naczelnicy urzędów, rabin, miejscowe towarzystwa. Na jego cześć ulicami miasta przeszedł pochód z pochodniami, a burmistrz miasta przemawiał przy plebanii, w której zamieszkał dostojny gość. W progi Czytelni Polskiej abpa Józefa Bilczewskiego witali licznie zgromadzeni Polacy. W imieniu gospodarzy powitali znamienitego gościa Lala Sworakowska wierszykiem i bukietem kwiatów, następnie wiceprezes Józef Kwiatkowski oraz Wiktor Czernerlecki, który w dłuższym przemówieniu przedstawił położenie Polaków. Wreszcie arcybiskup wziął głos, wyrażając uznanie dla działań podtrzymujących wiarę i patriotyzm wszystkich warstw społecznych. Na powitanie arcybiskupa zaśpiewano „Poloneza jubileuszowego” (ze zmienionym tekstem dostosowanym do okoliczności) Ottona Mieczysława Żukowskiego, a pożegnano stosowną pieśnią Mendelssohna. Arcybiskup odwiedził nieobecnego z powodu choroby prezesa Sworakowskiego w jego mieszkaniu. Ponadto pod kierunkiem katechety ks. Leona Borowskiego dzieci śpiewały polskie pieśni.

06.17. – Suczawa, Czytelnia Polska w Domu Polskim: Prezes Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” Bazyli Mokrański wezwał rodaków do zakładania korpusów wakacyjnych i działania według podanych wskazówek – dla dobra osobistego i Polski.

06.18. – Suczawa: Abp dr Józef Bilczewski bierzmował kilkaset osób, wygłosił kazania w języku polskim i niemieckim i był na obiedzie galowym u proboszcza ks. kan. Józefa Cewego. Na obiedzie byli obecni ks. archimandryta Balmosz, naczelnicy urzędów i kilka osób prywatnych. Tego dnia po południu abp. Bilczewski wyjechał do Mitoki.

06.19. – Suczawa: Abp dr Józef Bilczewski ponownie bierzmował, wygłosił pożegnalne kazania w języku polskim i niemieckim, oznajmiając, iż w uznaniu zasług ks. kan. proboszcza Józefa Cewego mianuje dziekanem. Żegnając się z rodakami wzywał i prosił ich, aby swe dzieci wychowywali po polsku i na Polaków, bo w innym razie nic po nich nie zostanie. Przed odjazdem ofiarował po 100 kor. na Czytelnię Polską i Niemiecką, 250 kor. na biednych miasta i 50 kor. dla ubogich uczniów.

06.19.-21. – Istensegits: Wizytacja kanoniczna abpa dr. Józefa Bilczewskiego.

06.20. – Czerniowce, Rada Miejska: Przewodniczący obrad powiadomił o dłuższym urlopie naukowym radnego dr. Stanisława Kwiatkowskiego. Rada odstąpiła od budowy szpitala dziecięcego i budowy magazynu na dekoracje operowe kosztem 40 tys. kor., natomiast uchwaliła przystąpić do budowy szpitala zakaźnego. Na wniosek Juliana Trompeteura uchwaliła odesłać do sekcji wniosek w sprawie odstąpienia gruntu „Sokołowi”.

06.20. – Suczawa: Podpisany kryptonimem St. M. zdał sprawę ze spotkania abpa dr. Józefa Bilczewskiego z Polakami w miejscowej Czytelni Polskiej w dniu 17

şefii autorităţilor, rabinul, societăţile locale. În cinstea lui, pe străzile oraşului a trecut defilarea cu torţe, iar primarul oraşului a ţinut o cuvântare la casa parohială în care era găzduit distinsul oaspete. La Societatea Polonă de Lectură a sosit arh. Józef Bilczewski salutat de un număr mare de polonezi. În numele gazdelor, ilustrul oaspete a fost salutat de Lala Sworakowska cu o poezie şi un buchet de flori, a urmat vicepreşedintele Józef Kwiatkowski precum şi Wiktor Czernerlecki care, într-o cuvântare mai lungă, a prezentat situaţia polonezilor. În sfârşit a luat cuvântul arhipăstorul, exprimând recunoaştere pentru acţiunile susţinând credinţa şi patriotismul tuturor păturilor sociale. La întâmpinarea arhiepiscopului s-a cântat „Polonez jubileuszowy” (cu textul adaptat acestei împrejurări) de Otton Mieczysław Żukowski, iar la despărţire, cântecul corespunzător al lui Mendelssohn. Arhiepiscopul l-a vizitat acasă pe preşedintele Sworakowski care n-a fost prezent din cauza bolii. De asemenea, sub conducerea catehetului pr. Leon Borowski, copiii au interpretat cântece poloneze.

06.17. – Suceava, Societatea Polonă de Lectură de la Casa Polonă: Preşedintele Asociaţiei de Gimnastică „Sokół” Bazyli Mokrański a chemat concetăţenii pentru înfiinţarea corpurilor de vacanţă şi activităţi conform îndrumărilor primite – pentru binele personal şi al Poloniei.

06.18. – Suceava: Arh. dr. Józef Bilczewski a miruit câteva sute de persoane, a rostit predici în limba polonă şi germană şi a participat la prânzul festiv de la parohul pr. can. Józef Cewe. La masă au fost prezenţi pr. arhimandrit Balmosz, şefii autorităţilor şi câteva persoane private. În această zi, după amiază, arh. Bilczewski a plecat la Mitoc.

06.19. – Suceava: Arh. dr. Józef Bilczewski a miruit din nou, a rostit predica de rămas-bun în limba polonă şi germană, înştiinţând că, pentru recunoaşterea meritelor, pr. can. parohul J. Cewe este desemnat decan. Luându-şi rămas-bun de la compatrioţi, i-a îndemnat să-şi educe copiii în stil polonez şi ca polonezi, că în caz contrar nu va rămâne nimic în urma lor. Înainte de plecare a oferit câte 100 c. pentru Societatea de Lectură Polonă şi Germană, 250 c. pentru nevoiaşii oraşului şi 50 c. pentru elevii sărmani.

06.19-21. – Țibeni: Vizita canonică a arhiepiscopului dr. Józef Bilczewski.

06.20. – Cernăuţi, Consiliul Oraşenesc: Conducătorul dezbaterilor a informat despre concediul de studii mai îndelungat al consilierului dr. Stanisław Kwiatkowski. Consiliul a renunţat la construirea spitalului pentru copii şi al magazinului pentru recuzite de operă în valoare de 40 de mii de coroane, în schimb, a hotărât începerea lucrărilor pentru construirea spitalului de boli infecţioase. La propunerea lui Julian Trompeteur s-a hotărât trimiterea la secţie a propunerii în vederea cedării pământului Asociaţiei „Sokół”.

06.20. – Suceava: Semnat cu criptonimul St. M. a relatat despre întâlnirea arhiepiscopului dr. Józef Bilczewski cu polonezii de la Societatea Polonă de Lectură din

czerwca 1907 r. Tekst pt. „Suczawa, dnia 20 czerwca 1907” został opublikowany w rubryce Listy z kraju 51. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 23 czerwca.

06.<21. – **Dornawatra:** Sekretarz czerniowieckiego Koła TSL zwizytował założoną w sierpniu 1906 r. miejscową Czytelnię Polską TSL i stwierdził, że takowa przestała istnieć wskutek ulegania wpływom Niemców i zgermanizowanych Polaków. Polacy nie otrzymują wsparcia ze strony proboszcza ks. Józefa Kluczewskiego, który kazania chętnie wygłasza w języku niemieckim i tymże posługuje się nawet w kontaktach z Polakami. Jest jednak część Polaków, którym bardzo zależy na zachowaniu polskości i odrodzeniu Czytelni. Zawiązał się komitet założycielski Czytelni Polskiej, a panna R. zapowiedziała uruchomienie korpusu wakacyjnego, którego powodzenie może przyciągnąć „niedowiarków”. Tego dnia Tadeusz Zubrzycki pod pseudonimem Michał Sierota wystosował pismo informujące o sytuacji w miejscowej Czytelni Polskiej, środowisku w znacznym stopniu zniemczonych Polaków i sterowanych przez Niemców. Korespondencja pt. „Dornawatra, dnia 21 czerwca 1907” została opublikowana w rubryce Listy z kraju 51. numeru „Gazety Polskiej” z niedzieli 23 czerwca 1907.

06.21. – **Czerniowce:** Pod przewodnictwem wiceprezesa Kazimierza Węglowskiego obradował wydział TBPiCP. Załatwiono sprawy administracyjne, przyjęto dwóch nowych członków i wydelegowano członka wydziału Kazimierza Niewiadomskiego jako sekretarza i skarbnika sekcji dobroczynności.

06.21.-23. – **Hadikfalwa:** Wizytacja kanoniczna abpa dr. Józefa Bilczewskiego.

06.22. – **Czerniowce,** sala posiedzeń Rządu Krajowego: Obradował wydział Towarzystwa Opieki nad Ciemnymi i Głuchoniemymi.

06.22. – **Waszkowce n/Czeremoszem:** Tadeusz Zubrzycki przebywał tutaj jako delegat czerniowieckiego Koła TSL. Zobaczył fundamenty pod Dom Polski na działce ofiarowanej przez Freitag, dowiedział się o około tysiącu mieszkających tutaj Polakach i 150 polskich dzieciach, których języka ojczystego uczą Rusini, rzekomo z braku nauczycieli Polaków, których zatrudnia się w szkołach, gdzie nie ma polskich dzieci. Czytelnia Polska istnieje od 27 lat, ale sprawami narodowymi zajmuje się jedynie ks. proboszcz Marceli Zawadowski. Składki na budowę Domu Polskiego wpływają niemrawo, tak że sytuacja finansowa budowy jest opłakana. Miejscowi Polacy oczekują większego zainteresowania i pomocy ze strony czerniowieckiego Koła TSL oraz założenia polskiej kasy raiffeisenowskiej. Udało się również uzyskać zapewnienie, że z początkiem wakacji uruchomione zostaną korpusy wakacyjne w Waszkowcach. Z niezadowoleniem zanotował, że właściciel Czartoryi Józef Rudkowski, który na budowę domu narodowego hajdamackiej „Siczy” ofiarował około 170 najpiękniejszych dębów ze swego lasu i poważną kwotę, nie wpisał się w poczet ofiarodawców na rzecz waszkowieckiego Domu Polskiego. Wszystkie

localitate din ziua de 17 iunie 1907. Textul cu titlul „Suceava, 20 iunie 1907” a fost publicat în rubrica Scrisori din țară din nr. 51 al „Gazetei Polone” de duminică, 23 iunie.

06.<21. – **Vatra Dornei:** Secretarul Cercului SŞP din Cernăuți a vizitat Societatea Polonă de Lectură a SŞP din localitate, înființată în anul 1906 și a constatat că aceasta a încetat să existe ca urmare a influențelor germanilor și polonezilor germanizați. Polonezii nu primesc sprijin din partea parohului pr. Józef Kluczewski, care cu plăcere rostește predicile în limba germană și tot de ea se folosește chiar în contactele cu polonezii. Este totuși o parte de polonezi care sunt foarte interesați pentru păstrarea spiritului polonez și renașterea Societății de Lectură. A luat naștere comitetul fondator al Societății Polone de Lectură, iar domnișoara R. a anunțat deschiderea corpului de vacanță a cărui reușită poate atrage pe cei „necredincioși”. În această zi Tadeusz Zubrzycki sub pseudonimul Michał Sierota a adresat o scrisoare de informare a situației Societății Polone de Lectură din localitate, comunității cu un grad considerabil de polonezi germanizați și cârmuiți de germani. Corespondența cu titlul „Vatra Dornei, 21 iunie 1907” a fost publicată în rubrica Scrisori din țară din nr. 51 al „Gazetei Polone” de duminică, 23 iunie 1907.

06.21. – **Cernăuți:** Sub conducerea vicepreședintelui Kazimierz Węglowski a dezbătut filiala APAF și L. Au fost rezolvate problemele administrative, au fost primiți doi noi membri și a fost delegat membrul filialei Kazimierz Niewiadomski în calitate de secretar și trezorer la secția caritativă.

06.21.-23. – **Dornești:** Vizita canonică a arhiepiscopului dr. Józef Bilczewski

06.22. – **Cernăuți,** sala de ședințe a Guvernului Țării: A dezbătut filiala Societății de Ocrotire a Nevăzătorilor și Surdomuților.

06.22. – **Vășcăuți pe Ceremuș:** Tadeusz Zubrzycki a trecut pe aici ca delegat al Cercului SŞP din Cernăuți. A văzut temelia pentru Casa Polonă de pe parcela oferită de Freitag, a aflat că aici locuiesc în jur de o mie de polonezi și 150 de copii polonezi la care limba maternă este predată de ucraineni, chipurile, din lipsă de cadre didactice poloneze care sunt încadrate în școlile unde nu sunt copii polonezi. Societatea Polonă de Lectură există de 27 de ani, dar de problemele naționale se ocupă doar pr. paroh Marceli Zawadowski. Contribuțiile pentru construirea Casei Polone ajung foarte încet așa că situația financiară a construcției este jalnică. Polonezii din localitate așteaptă o preocupare mai mare și ajutor din partea Cercului SŞP din Cernăuți precum și înființarea casei polone raiffeisen. S-a reușit, de asemenea, obținerea asigurării că la începutul vacanței vor fi deschise corpurile de vacanță în Vășcăuți. Cu nemulțumire a însemnat că proprietarul Czartoryi Józef Rudkowski care, pentru construirea casei naționale de haidamaci „Sicza” a oferit în jur de 170 de stejari dintre cei mai frumoși din pădurea sa și o sumă considerabilă

swoje spostrzeżenia i dokonania Zubrzycki zawarł w korespondencji, którą pod pseudonimem Michał Sierota i pt. „Waszkowce n/Cz., d. 22 czerwca” opublikowano w rubryce Listy z kraju 52. numeru „Gazety Polskiej” z czwartku 27 czerwca.

06.<23. – Głęboka: Pośród około 800 mieszkających tutaj Polaków, nie posiadających szkoły polskiej przebywał wiceprezes czerniowieckiego Koła TSL Bazyli Mokrański w celu zakończenia rozmów w sprawie utworzenia Czytelni Polskiej TSL. Odbyło się zgromadzenie miejscowych rodaków, którzy po gorącym przemówieniu delegata jednogłośnie uchwalili założyć Czytelnię Polską i na piśmie zadeklarowali się zostać jej członkami oraz moralnie i materialnie wspierać tę instytucję. Wybrali pięcioosobowy komitet wykonawczy z dr. Aleksandrem Skibniewskim na czele, zebrali kilkanaście koron na urządzenie Czytelni, uchwalili założyć korpusty wakacyjne. Zwrócili się do zarządu czerniowieckiego Koła TSL z prośbą o urządzenie kasy raiffeisenowskiej i o przysłanie delegatów na uroczyste otwarcie Czytelni w niedzielę 7 lipca 1907 r.

06.<23. – Czerniowce: W ostatnim tygodniu uruchomiono wystawę bazarową, na której zwracały uwagę wyroby szkół zawodowych przemysłu drzewnego w Wyżnicy i Długopolu oraz wyroby rzeźbiarskie Waleriana Skwarnickiego i ceramiczne z krajowej szkoły garncarskiej w Kołomyi.

06.<23. – Jackany: Miejscowa Czytelnia licząca około 50 członków oczekiwała na decyzję Zarządu Głównego TSL o utworzeniu Koła TSL w Jackanach.

06.23. – Czerniowce: Ukazał się 51. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej”, a w nim redakcyjny artykuł pt. „Przebrała się miarka”, w którym ukazano z całą ostrością, jak wbrew obowiązującemu prawu i wieloletnim zabiegom bukowińskiego Koła Polskiego, polskich posłów Sejmu bukowińskiego i polskich radnych czerniowieckich o jego respektowanie Polacy na Bukowinie są jedyną narodowością nie korzystającą z konstytucyjnie zagwarantowanego prawa do nauczenia w języku ojczystym, nauczenia tegoż języka, a na dodatek skazaną na nauczanie religii w języku niemieckim (np. w szkołach średnich). Zapowiedziano starania na forum wiedeńskiej Rady Państwa. W tymże numerze zarząd czerniowieckiego Koła TSL poprosił, aby wszystkie listy składkowe na Dar Narodowy 3 Maja wraz uzbieranymi pieniędzmi zostały odesłane przed 1 lipca 1907 r. Zapowiedziano publikacje tych list i kwot.

06.23. – Horecza: Towarzyskie spotkanie w lasku i restauracji czerniowieckich sokołów z rodzinami oraz zabawa.

06.23 – Kaczyka: I Zjazd nauczycielstwa polskiego na Bukowinie zorganizowany przez Związek Nauczycieli i Nauczycielek Polskich na Bukowinie. Szczegóły programu w artykule „Zjazd bukowińskiego nauczycielstwa polskiego w Kaczyce” („Gazeta Polska” 1907, nr 53, s. 2). Na program I Zjazdu złożyły się: przyjazd i powitanie gości na dworcu, wspólne

nu s-a înscris în comunitatea donatorilor pentru Casa Polonă din Vășcăuți. Toate constatările și realizările Zubrzycki le-a cuprins în corespondența care, sub pseudonimul Michał Sierota și cu titlul „Vășcăuți pe Ceremuș, 22 iunie”, a fost publicată în rubrica Scrisori din țară din nr. 52 al „Gazetei Polone” de joi, 27 iunie.

06.<23. – Adâncata: Printre cei aproximativ 800 de polonezi care locuiesc aici, neavând școală polonă, a trecut vicepreședintele Cercului Polonez SȘP din Cernăuți Bazyli Mokrański cu scopul încheierii discuțiilor în problema înființării Societății Polone de Lectură a SȘP. A avut loc adunarea compatrioților din localitate care, după un discurs fierbinte al delegatului, au hotărât în unanimitate întemeierea Societății Polone de Lectură și au declarat în scris că vor rămâne membrii ei și vor sprijini moral și material această instituție. Au ales un comitet executiv format din cinci persoane cu dr. Aleksander Skibniewski în frunte, au adunat peste zece coroane pentru organizarea Societății de Lectură, au hotărât înființarea corpurilor de vacanță. S-au adresat conducerii Cercului SȘP din Cernăuți cu rugămintea de a întemeia o casă raiffeisen și de a trimite delegați pentru deschiderea festivă a Societății de Lectură care va avea loc duminică, 7 iulie 1907.

06.<23. – Cernăuți: În ultima săptămână a fost organizată în piață o expoziție la care atrăgeau atenția produsele școlilor profesionale ale industriei lemnului din Vijnița și Câmpulung precum și lucrările de sculptură ale lui Walerian Skwarnicki și de ceramică de la școala națională de olărit din Colomeea.

06.<23. – Ițcani: Societatea de Lectură din localitate numărând aproximativ 50 de membri aștepta decizia Conducerii Centrale a SȘP de formare a Cercului SȘP din Ițcani.

06.23. – Cernăuți: A apărut nr. 51 al anului 25 al „Gazetei Polone”, iar în el, articolul redactat cu titlul „S-a întrecut măsura!”, în care s-a arătat cu toată asprimea că în pofida dreptului în vigoare și intervențiilor de mulți ani ale Cercului Polonez bucovinean, a deputaților din Seimul bucovinean și consilierilor polonezi din Cernăuți, polonezii din Bucovina sunt unica naționalitate care nu beneficiază de dreptul constituțional garantat de studiere în limba maternă, de învățare a acestei limbi și, în plus, este condamnată la învățarea religiei în limba germană (de ex. în școlile medii). S-a anunțat că se vor strădui să intervină la forumul Consiliului de Stat din Viena. În acest număr conducerea Cercului SȘP din Cernăuți a adresat rugămintea ca toate listele cu contribuțiile pentru Darul Național de 3 Mai împreună cu banii adunați să fie trimise înainte de 1 iulie 1907. S-a înștiințat publicarea acestor liste și sumele.

06.23. – Horecea: Întâlnirea tovarășească în păduricea și restaurantul șoimilor cernăuțeni cu familiile urmată de petrecere.

06. 23. – Cacica: A avut loc I Congres al cadrelor didactice poloneze din Bucovina organizat de Uniunea Cadrelor Didactice Poloneze din Bucovina. Detaliile programului au fost publicate în articolul „Congresul cadrelor didactice poloneze din Bucovina la Cacica” („Gazeta Polonă” 1907, nr. 53 pag. 2). Programul I Con-

śniadanie, zwiedzanie warzelni soli, nabożeństwo w rzymskokatolickim kościele z udziałem orkiestry i chóru mieszanego, konferencja, wspólny obiad, zwiedzanie kopalni z towarzyszeniem orkiestry salinowej, przedstawienie amatorskie („Powrót taty” i żywy obraz), występ chóru męskiego i orkiestry.

06.23. – **Kaliczanka**, lokal własny Czytelni Polskiej TSL: Odbył się odczyt N. Kreutzowej, monolog Schwanna, wieczorek towarzyski z przedstawieniami amatorskimi dwu komedii („Nie mów hop aż przeskoczysz”, „Świeczka zgasła”).

6.23.-26. – **Seret**: Wizytacja kanoniczna abpa dr. Józefa Bilczewskiego.

06.24. – **Czerniowce**, sala posiedzeń Domu Polskiego: Obradowała komisja szkolna Koła Polskiego.

06.26. – **Czerniowce**, „Sokół”: Zakończono kurs gimnastyczny dla dziewcząt i pań prowadzony przez naczelnika Józefa Sadowskiego. Na 36 zapisanych uczęszczało zaledwie 16-20.

06.27. – **Czerniowce**: Ukazał się 52. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej”, w którym podano do wiadomości, że w czasie wakacji powstaną korpusy wakacyjne w Czerniowcach, Dornawatrze, Głębokiej, Jackanach, Łuzanach i Waszkowcach. Do uruchomienia podobnych korpusów wezwano rodaków w innych miejscowościach.

06.27. – **Czerniowce**, sala Dom Polski: Odbyla się ostatnia musztra oraz próba ćwiczeń przed wyjazdem na zlot sokoli w Lwowie.

06.27. – **Lwów**: Komisja Wykonawcza Rady Narodowej uchwaliła powołać Centralne Biuro Informacyjne w Paryżu, któremu informacje z Bukowiny, Galicji i Śląska bezpośrednio przesyłać będzie Rada Narodowa. Na wniosek dr. Stanisława Kwiatkowskiego wydział Koła Polskiego natychmiast zarządził zbiórkę na Centralne Biuro Informacyjne.

06.28. – **Czerniowce**: Wyjazd czerniowieckich sokołów na zlot do Lwowa.

06.<29. – **Lwów**: Prof. dr Alfred Halban wybrany został na dziekana Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Lwowskiego.

06.<29. – **Wiedeń**: Na wniosek wiceprezesa dr. Stanisława Głębińskiego Koło Polskie uchwaliło opiekować się sprawami bukowińskich Polaków.

06.29. – **Czerniowce**: Ukazał się 53. numer 25. rocznika „Gazety Polskiej”, z powodu uroczystości Świętych Apostołów Piotra i Pawła o dzień wcześniej, tzn. w sobotę zamiast w niedzielę. Wydział Bursy Polskiej im. A. Mickiewicza podał szczegółowo warunki przyjęcia 60 uczniów z dniem 1 września 1907 r. Od roku szkolnego 1907/1908 na wniosek dr. Stanisława Kwiatkowskiego TBPICP fundowało po trzy bezpłatne miejsca w Bursie dla najuboższych uczniów ze wsi i z miasta.

06.29. – **Czerniowce, Kaliczanka**, Czytelnia Polska TSL: Odbłyło się walne zgromadzenie w obecności delegata czerniowieckiego Koła TSL Grzegorza Cicimirskiego. Ponownie wybrano prezesem Szymona Michalika, zastępcą Józefa Renowicza. „Przy Czytelni

gres a cuprins: sosirea și întâmpinarea oaspeților la gară, micul dejun împreună, vizitarea compartimentului de ambalare a sării, liturghia în biserica romano-catolică cu participarea orchestrei și corului mixt, conferința, prânzul comun, vizitarea minei de sare cu participarea orchestrei salinei, spectacol de amatori („Întoarcerea tatălui” și tablou vivan), reprezentarea corului bărbătesc și a orchestrei.

06.23. – **Caliceanca**, localul propriu al Societății Polone de Lectură a SŞP: A avut loc conferința N. Kreutzowej, monologul lui Schwann, serată tovărășească cu spectacolele de amatori a două comedii („Nu zi hop până nu sari”, „Lumânarea s-a stins”).

06.23-26. – **Siret**: Vizita canonică a arhiepiscopului dr. Józef Bilczewski.

06.24. – **Cernăuți**, sala de ședințe a Casei Polone: A dezbătut comisia școlară a Cercului Polonez.

06.26. – **Cernăuți**, Asociația „Sokół”: S-a încheiat cursul de gimnastică pentru fete și doamne condus de Józef Sadowski. Din cei 36 înscriși au frecventat de abia 16-20.

06.27. – **Cernăuți**: A apărut nr. 52 al anului 25 al „Gazetei Polone” în care a apărut știrea că în timpul vacanței vor lua ființă corpuri de vacanță în Cernăuți, Vatra Dornei, Adâncata, Lujeni și Vășcăuți. Pentru în-ființarea altor asemenea corpuri au fost convocați compatrioții și în alte localități.

06.27. – **Cernăuți**, sala Casei Polone: A avut loc ultima instrucție pentru repetiția exercițiilor înainte de întâlnirea șoimilor de la Lvov.

06.27. – **Lvov**: Comisia Executivă a Consiliului Național a hotărât convocarea Biroului de Informații din Paris căruia Consiliul Național va trimite nemijlocit informații din Bucovina, Galicja și Silezia. La propunerea dr. Stanisław Kwiatkowski, filiala Cercului Polonez a dispus imediat adunarea fondurilor pentru Biroul Central de Informații.

06.28. Cernăuți: Plecarea șoimilor cernăuțeni la întâlnirea de la Lvov.

06.<29. – **Lvov**: Prof. dr. Alfred Halban a fost ales decan al Facultății de Drept și Administrație a Universității din Lvov.

06.<29. – **Viena**: La propunerea vicepreședintelui dr. Stanisław Głębiński Cercul Polonez a hotărât să se ocupe de problemele polonezilor bucovineni.

06.29. – **Cernăuți**: A apărut nr. 53 al anului 25 al „Gazetei Polone” cu o zi mai devreme din cauza sărbătorii solemne a Sfinților Apostoli Petru și Pavel, și anume sâmbătă în loc de duminică. Filiala Internatului Polonez „A. Mickiewicz” a făcut cunoscute condițiile detaliate de primire a 60 de elevi din ziua de 1 septembrie 1907. Din anul școlar 1907/1908 la propunerea dr. Stanisław Kwiatkowski, APAF și L a fondat câte trei locuri gratuite în Internat pentru elevii cei mai sărmani de la sat și din oraș.

06.29. – **Cernăuți, Caliceanca**, Societatea Polonă de Lectură a SŞP: A avut loc adunarea generală în prezența delegatului Cercului SŞP din Cernăuți Grzegorz Cicimirski. A fost reales președinte Szymon Michalik, iar locțiitor Józef Renowicz. „La Societatea de Lectură

powstaje kurs gimnastyki i nauki historii, który prowadzić będzie p. Eugenia Rużyłowiczówna”.

06.29.-30. – **Lwów:** Odbył się zlot sokoli z okazji jubileuszu 40. rocznicy powstania miejscowego Sokoła – Macierzy.

06.30. – **Czerniowce, Kaliczanka,** Czytelnia Polska TSL: Maria Berezowska wygłosiła prelekcję „O wychowaniu dziatwy polskiej”, której wysłuchało kilkudziesięciu słuchaczy.

06.30. – **Solka:** Uroczyste poświęcenie i otwarcie Czytelni Polskiej TSL. Poświęcenia dokonał zasłużony inicjator tej instytucji ks. Antoni Moczarowski w obecności delegata czerniowieckiego Koła TSL Rudolfa Janiszewskiego. Na członków Czytelni zapisało się kilkudziesięciu miejscowych Polaków, którzy na prezesa Czytelni wybrali ks. Moczarowskiego, na jego zastępcę Onufrego Niemcowa, a do wydziału: Józefa Balora, Jana Byka, Stanisława Gołojówa, Romana Kapitana, Juliusza Korzeniowskiego, Ignacego Malca. Czerniowieckie Koło TSL wyposażyło Czytelnię w Solce w bibliotekę złożoną z 101 dziełek i kilku gazet. Ks. Moczarowski prowadził kurs nauki dzieci, a zgromadzeni na uroczystości wyrazili życzenie, aby została założona kasa raiffeisenowska.

dr Jan Bujak – Kraków

ia ființă cursul de gimnastică și de învățare a istoriei, care va fi condus de doamna Eugenia Rużyłowiczówna”.

06.29-30. – **Lvov:** A avut loc întâlnirea șoimilor cu ocazia jubileului de 40 de ani de la înființarea Asociației locale „Sokół”.

06.30. – **Cernăuți, Caliceanca,** Societatea Polonă de Lectură a SȘP: Maria Berezowska a prezentat o expunere cu titlul „Despre educația copiilor polonezi” care a fost audiată de câteva zeci de participanți.

06.30. – **Solca:** Deschiderea festivă și consacrarea Societății Polone de Lectură a SȘP. Consacrarea a fost înfăptuită de merituosul inițiator al acestei instituții pr. Antoni Moczarowski în prezența delegatului Cercului SȘP din Cernăuți Rudolf Janiszewski, în calitate de membri ai Societății de Lectură s-au înscris câțiva zeci de polonezi din localitate care l-au ales pe pr. Moczarowski președinte al Societății de Lectură, locțiitor pe Onufri Niemcow, iar membri ai filialei pe: Józef Balor, Jan Byk, Stanisław Gołojów, Roman Kapitan, Juliusz Korzeniowski, Ignacy Malec. Cercul SȘP din Cernăuți a înzestrat Societatea de Lectură din Solca cu o colecție formată din 101 opere și câteva ziare. Pr. Moczarowski s-a ocupat de cursul de învățare a copiilor, iar cei prezenți la adunarea festivă au manifestat dorința să fie deschisă o casă raiffeisen.

Trad. M. Mețec

Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare

*Utilizarea unei limbi o face mai puternică.
Folosește-o, nu o pierde!*

Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare este un tratat unic între statele care s-au angajat să contribuie la crearea unui viitor favorabil dezvoltării limbilor. Carta oferă principii orientative despre felul în care limbile minoritare sau regionale ar trebui protejate și promovate în viața de zi cu zi. Statelor li se solicită să asigure învățământ, servicii media cum ar fi presa, radioul și televiziunea în aceste limbi, ca de altfel, și servicii în administrația publică. Carta promovează utilizarea limbilor minoritare sau regionale sub toate aspectele vieții cotidiene. Acest tratat se referă la limbile care sunt diferite de limba vorbită de majoritatea populației. Limbile imigranților sau dialectele limbilor statelor nu sunt considerate ca fiind limbi regionale sau minoritare.

Carta este un instrument juridic din sistemul Consiliului Europei care vizează protejarea limbilor regionale sau minoritare istorice din Europa, scopul ei fiind acela de menținere a patrimoniului cultural și de a dezvolta tradițiile și valorile culturale. O trăsătură ce conferă unicitate acestei convenții este aceea că ea oferă protecție limbilor.

Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare a fost adoptată de Consiliul Europei la 25

Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych

*Używanie języka umacnia go.
Używaj go, by go nie stracić!*

Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych to unikatowy traktat podpisany przez państwa, które przyłączyły się do współtworzenia przyjaznej językom przyszłości. Karta zawiera precyzyjne wytyczne, w jaki sposób języki mniejszościowe lub regionalne powinny być chronione i promowane w życiu codziennym. Od państw wymaga się zapewnienia edukacji, udostępnienia mediów, takie jak prasa, radio i telewizja w językach regionalnych lub mniejszościowych, jak również obecności tych języków w administracji publicznej. Karta promuje używanie języków regionalnych lub mniejszościowych we wszystkich aspektach życia codziennego. Karta obejmuje języki, które odróżniają się od języka, którym mówi większość społeczeństwa. Języki imigrantów, a także dialekty języka urzędowego nie są uznawane za języki regionalne lub mniejszościowe.

Karta jest instrumentem prawnym Rady Europy mającym na celu ochronę historycznych języków regionalnych lub mniejszościowych w Europie, stanowiących wkład w zachowanie i rozwój wspólnego dziedzictwa kulturowego, tradycji i wartości europejskich. Cechą, która czyni konwencję unikatową jest ta, że zapewnia ochronę językom.

iunie 1992, intrând în vigoare la 1 mai 1998. Până în prezent Carta a fost semnată de 33 de state, dintre care 24 au ratificat-o.

România a semnat Carta la 17 iulie 1995 și a ratificat-o prin Legea nr. 282 din anul 2007, reglementarea intrând în vigoare la 1 mai 2008. În România sunt recunoscute 20 de limbi ale minorităților naționale (printre care și limba polonă), precizate în declarațiile atașate la instrumentul de ratificare împreună cu modul în care se aplică prevederile Cartei la diferitele limbi. Un principiu de bază al Cartei este că limbile nu trebuie limitate numai la sfera privată. Utilizarea limbilor trebuie, de asemenea, încurajată și în viața publică. Bazându-se pe acest principiu, statul și autoritățile locale au dezvoltat noi domenii de utilizare a limbii în toate sectoarele vieții publice cum ar fi: domeniul învățământului, justiției, administrației publice, serviciilor publice, mass-mediei, activităților culturale, vieții economice și sociale precum și al schimburilor transfrontaliere. Un exemplu este Legea administrației publice locale care prevede că „în unitățile administrativ-teritoriale în care cetățenii aparținând minorităților naționale au o pondere de peste 20% din numărul locuitorilor, autoritățile administrației publice locale, instituțiile publice aflate în subordinea acestora precum și serviciile publice deconcentrate asigură folosirea, în raporturile cu aceștia și a limbii materne”. De asemenea, Legea educației naționale prevede că învățământul public se desfășoară și în limbile minorităților naționale.

Carta este un tratat conceput de Consiliul Europei și este monitorizată în mod constant. Monitorizarea repetată a modului în care statele aplică Carta garantează că acest tratat rămâne un instrument dinamic și în continuă dezvoltare. După cum este cazul multora dintre convențiile Consiliului Europei, monitorizarea are loc printr-o abordare situată pe două nivele: în cazul primului nivel statul respectiv redactează un raport privind maniera de implementare a tratatului. Cel de-al doilea nivel este bazat pe o monitorizare independentă derulată de către un Comitet de Experți numit de ministrii de externe ai statelor membre ale Consiliului Europei.

În urma primei monitorizări a fost emis primul Raport al Comitetului de Experți privind România, în anul 2012, cuprinzând aspecte legate de fiecare limbă. La 13 iunie 2012 Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a adoptat Recomandările adresate României privind aplicarea Cartei limbilor.

În cadrul pregătirii acestui raport de examinare reprezentanții Comitetului de Experți desfășoară, de obicei, vizite în statul respectiv pentru a obține informații adiționale din partea autorităților administrative și a reprezentanților vorbitorilor limbilor respective. În perioada 10-13 mai 2016 a avut loc cea de-a doua vizită de monitorizare a modului în care România pune în aplicare prevederile acestei convenții. Vizita a avut loc după transmiterea la Strasbourg a celui de-al doilea

Europejska karta języków regionalnych lub mniejszościowych została zatwierdzona przez Radę Europy 25 czerwca 1992 r., weszła w życie 1 maja 1998 r. Do dziś została podpisana przez 33 państw, z czego 24 ją ratyfikowały.

Rumunia podpisała dokument 17 czerwca 1995 r. i ratyfikowała na podstawie ustawy nr 282 w 2007 r. Wszedł on w życie w stosunku do Rumunii z dniem 1 maja 2008 r. W Rumunii 20 języków uznanych jest za mniejszościowe (w tym język polski), co precyzuje deklaracja załączona do dokumentu ratyfikacyjnego wraz z zakresem stosowania przepisów Karty w odniesieniu do poszczególnych języków. Jedną z podstawowych zasad Karty jest to, że użycie języka nie powinno ograniczać się jedynie do sfery prywatnej. Należy zachęcać do używania języków także w życiu publicznym. W oparciu o tę zasadę, władze państwowe i lokalne otwierają nowe obszary dla używania języka we wszystkich sektorach życia publicznego, takich jak edukacja, sądownictwo, kontakty z władzami administracyjnymi, środki masowego przekazu, działalność kulturalna, życie ekonomiczne i społeczne, wymiana transgraniczna. Przykładem tego jest ustawa o administracji publicznej, która przewiduje: „w jednostkach administracyjno-terytorialnych, w których liczba obywateli należących do mniejszości narodowych przekracza 20% ogółu mieszkańców, władze samorządowe i znajdujące się w ich gestii instytucje publiczne zapewniają używanie języków mniejszości narodowych z kontaktami z władzami administracji publicznej”. Podobnie ustawa o szkolnictwie publicznym zapewnia możliwość nauczania w językach mniejszości narodowych.

Karta jest traktatem stworzonym przez Radę Europy i jej stosowanie jest stale monitorowane. Regularne monitorowanie, jak państwa stosują Kartę, sprawia, że jest ona żywym i rozwijającym się instrumentem. Tak jak w przypadku wielu konwencji Rady Europy monitoring jest dwuetapowy. W ramach pierwszego etapu państwo samo formułuje raport, dotyczący tego w jaki sposób traktat jest implementowany. Drugi etap jest oparty na niezależnym monitoringu przeprowadzonym przez Komitet Ekspertów powołanych przez ministrów spraw zagranicznych państw członkowskich Rady Europy.

W wyniku pierwszego monitoringu w stosunku do Rumunii Komitet Ekspertów przygotował w 2012 r. sprawozdanie dotyczące poszczególnych języków. 13 czerwca 2012 r. Komitet Ministrów Rady Europy sformułował na jego podstawie zalecenia dla Rumunii dotyczące stosowania Karty.

Przygotowując raport oceniający przedstawiciele Komitetu zwykle składają wizytę w danym państwie w celu uzyskania dalszych informacji u odpowiednich władz i reprezentantów osób mówiących danymi językami. Taka wizyta Komitetu Ekspertów, w ramach drugiego monitoringu w Rumunii, odbyła

raport al autorităților române privind aplicarea Cartei limbilor. Raportul a cuprins date din perioada 2010-2013. Reprezentanții Uniunii Polonezilor din România s-au întâlnit cu Comitetul de Experți în ziua de 12 mai.

*Pe baza broșurii
„Să dăm cuvântul limbilor
regionale sau minoritare!”
Iuliana Dascălu*

și în zilele 10-13 mai 2016 r., po prezentarea la Strasburga al doilea raport al guvernelor românești pe tema folosirii Cartei, care cuprinde anul 2010-2013. 12 mai cu Comisia de Experți s-au întâlnit și reprezentanții Zădușului Polacilor în România.

*Oprac. na bază de broșură
„Udzielmy głosu językom regionalnym
i mniejszościowym!”
Tłum. E. Wieruszewska-Calistru*

Konferencja polsko-rumuńska w Krakowie

W dniach 2-3 czerwca br. odbyła się w Krakowie, w zabytkowych wnętrzach Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, konferencja naukowa „Polska i Rumunia w Europie Środkowej w XX i XXI wieku”.

Bezpośredni cel jej zorganizowania był szczególny – uczczenie pamięci zmarłego przed rokiem znakomitego krakowskiego historyka prof. Wojciecha Rojka, autora wielu publikacji dotyczących stosunków polsko-rumuńskich. Organizatorem spotkania był Instytut Nauk Politycznych i Stosunków Międzynarodowych UJ, Instytut Historii UJ, Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego, Rumuński Instytut Kultury w Warszawie (w osobie dyrektora Sabry Daici). Patronat honorowy objęła Ambasada Rumunii w Polsce (w osobie ambasadora Ovidiu Drangi) oraz Towarzystwo Polsko-Rumuńskie w Krakowie, zaś jego „duszą” i jednym z głównym pomysłodawców spotkania była Agnieszka Kastory z UJ, znawczyni relacji między obu krajami.

Konferencję utworzyli przedstawiciele władz UJ – Stanisław Sroka i Robert Kłosowicz, przedstawicielka Rumuńskiego Instytutu Kultury w Warszawie Maria Roșca, przedstawiciel Ambasadora Rumunii w Polsce Cătălina Rădoi. Słowo o profesorze Wojciechu Rojku ilustrowane slajdami wygłosił Artur Patek i doradca prezesa Narodowego Banku Rumunii Cristian Păunescu.

Obecność na konferencji reprezentantów NBR nie była przypadkowa. Jak bowiem wiadomo, prof. Rojek jest autorem publikacji poświęconej uratowaniu przez sojusznicze władze rumuńskie zapasów polskiego złota po wybuchu II wojny światowej. Temat ten często powracał podczas obrad: reprezentanci NBR wygłosili referat o przedwojennych stosunkach swojego banku z Narodowym Bankiem (Nadia Manea) oraz o „odysei” polskiego złota w latach 1939-1947 (Cristian Păunescu, Dorin Matei, autorzy książki o tym problemie). Cristian Scăiceanu wspominał postać Ștefana Hablinskiego – *designera* niektórych rumuńskich marek pocztowych, a Brîndușa Costache przypominała relacje polsko-rumuńskie w RWPG.

Conferința polono-română de la Cracovia

În zilele de 2-3 iunie a.c. a avut loc la Cracovia, în interioarele istorice din Collegium Maius al Universității Jagiellone, conferința științifică Polonia și România în Europa Centrală în secolele XX și XXI.

În mod direct, țelul organizării acesteia a fost mai ales – în memoria celui care a trecut în neființă în urmă cu un an, a celebrului istoric din Cracovia, prof. Wojciech Rojek, autor al multor publicații referitoare la relațiile polono-române. Organizatorul întâlnirii a fost Institutul de Științe Politice și Relații Internaționale al Universității Jagiellone, Institutul de Istorie al Universității Jagiellone, Facultatea de Științe Umaniste a Universității din Szczecin, Institutul Cultural Român din Varșovia (în persoana directorului Sabra Daici). Conferința a fost patronată onorific de Ambasada României în Polonia (în persoana ambasadorului Ovidiu Dranga) și de Societatea Polono-Română din Cracovia, iar „sufletul” acesteia și unul din principalii inițiatori ai întâlnirii a fost Agnieszka Kastory de la Universitatea Jagiellonă, cunoscătoare ale relației dintre cele două țări.

Conferința a fost deschisă de reprezentanții Universității Jagiellone-Stanisław Sroka și Robert Kłosowicz, de reprezentanta Institutului Cultural Român din Varșovia-Maria Roșca, de reprezentantul Ambasadorului României în Polonia – Cătălin Rădoi. Câteva cuvinte despre prof. Wojciech Rojek, ilustrate prin slide-uri, au prezentat Artur Patek și consilierul guvernatorului Băncii Naționale a României – Cristian Păunescu.

Prezența reprezentanților BNR la conferință nu a fost întâmplătoare. După cum se știe, prof. Wojciech Rojek este autorul publicației dedicate salvării rezervelor aurului polonez prin alianța cu puterile române, după izbucnirea celui de-Al II-lea Război Mondial. La această temă s-a revenit deseori în timpul dezbaterilor: reprezentanții BNR au prezentat un referat despre relațiile antebelice dintre BNR cu Bank Polski precum și odisseia aurului polonez între anii 1939-1947 (Cristian Păunescu, Dorin Matei, autori ai cărții referitoare la această problemă). Cristian Scăiceanu a amintit despre personalitatea lui Ștefan Hablinski, designer al unor mărci poștale românești, iar Brîndușa Costache a amintit despre relațiile polono-române în CAER.

Można powiedzieć, że w Krakowie spotkało się wielu polskich znawców problematyki polsko-rumuńskiej i rumuńskiej, a więc historycy i politolodzy (Małgorzata Willaume, Henryk Walczak, Mihaela Oanea-Dzióbek, Tadeusz Dubicki, Andrzej Dubicki, Agnieszka Kastory, Krzysztof Nowak, Bartłomiej Zdaniuk, Adam Burakowski), filolodzy (Joanna Porawska, Karina Stempel-Gancarczyk, Zyta Monika Oksztul, Radosława Lascăr, Anna Kaźmierczak), etnologowie i kulturoznawcy i etnologowie (Ewa Kocój). W referatach ci pierwsi poruszali tematy związane z: rumuńskim dworem królewskim, internowaniem władz polskich w Rumunii w 1939 r., polską mniejszością w Rumunii, cenzurą w prasie rumuńskiej przed 1939 r., opiniami Polski o Rumunii w latach komunizmu, żegluga dunańska, stosunkiem Polski i Rumunii do Mołdawii, problemami rozliczeń z totalitaryzmem w Rumunii. W referatach filologów wystąpiły elementy dotyczące języka Polaków na Bukowinie i podręczników. Na przykład Ewa Kocój porównała polski i rumuński obrzęd „świniobicia”. Poza tym Jan Bruski mówił o stosunkach polsko-rumuńskich na emigracji w latach II wojny światowej, Arkadiusz Adamczyk o koncepcjach politycznych Polski przed 1939 r. w kontekście dunańskim, Piotr Mikietyński o ruchach faszystowskich w Europie Południowo-Wschodniej w latach 1918-1939. Tadeusz Czekalski zaprezentował rumuńskie produkty spożywane przez Polaków w latach komunizmu, a Renata Król-Mazur opowiadała o Bukowinie jako „ojczyźnie prywatnej” polskich Ormian.

Także ze strony rumuńskiej obecni byli znani specjaliści od spraw rumuńsko-polskich i polskich, tacy jak historycy Daniel Hrenciuc, Bogdan Schipor, Gabriel Bârtaș (były ambasador Rumunii w RP) czy polonista Constantin Geambașu, którzy omawiali różne aspekty kontaktów między Rumunami a Polakami w XX i początkach XXI wieku. Z kolei Ottmar Trașcă z Kluș-Napoka zaprezentował współpracę niemieckiego i rumuńskiego wywiadu przeciwko Polakom na terenie Rumunii w latach II wojny światowej, Gheorghe Calcan z Ploeszti przypomniał stanowisko Polaków na Bukowinie wobec zjednoczenia tej prowincji z Regatem, Dușita Ristin z Bukaresztu przedstawiła trudne losy polskich rodzin w Rumunii w latach komunizmu, Adrian Vițalaru Jassów omawiał kwestię wznowienia stosunków dyplomatycznych między Rumunią i Polską po 1945 roku, a Octaviana Jianu z Bukaresztu zaprezentowała opinie włoskie o Rumunii i Polsce z lat 1975-1989.

Poza referatami, których tłumaczenia podjęły się Mihaela Oanea-Dzióbek i Radosława Lascăr, konferencji towarzyszyły dyskusje, których natężenie i przebieg potwierdza spore wzajemne zainteresowanie Polaków i Rumunów dziejami i kulturą obu narodów i krajów. Goście rumuńscy mieli też okazję zwiedzania Krakowa z rumuńskojęzycznym przewodnikiem Anną Kaźmierczak. Należy mieć nadzieję, że podobne spotkania Polaków i Rumunów będą w Krakowie kontynuowane.

Krzysztof Nowak

Se poate spune că la Cracovia s-au întâlnit mulți cunoscători ai problematicei polono-române, istorici și politologi (Małgorzata Willaume, Henryk Walczak, Mihaela Oanea-Dzióbek, Tadeusz Dubicki, Agnieszka Kastory, Krzysztof Nowak, Bartłomiej Zdaniuk, Adam Burakowski); filologi (Joanna Porawska, Karina Stempel-Gancarczyk, Zyta Monika Oksztul, Radosława Lascăr, Anna Kaźmierczak), etnologi (Ewa Kocój). Primii dintre cei amintiți anterior au abordat în referate teme legate de: curtea regală română, internarea guvernului polonez în 1939, minoritatea polonă din România, cenzura presei românești înainte de 1939, opinii ale Poloniei despre România în anii comunismului, navigarea pe Dunăre, relațiile Poloniei și României cu Moldova, despre diversele probleme cu totalitarismul din România. În referatele filologilor existau elemente referitoare la limba polonezilor din Bucovina și la manuale. E. Kocój a făcut o comparație între ritualul polonez și românesc al sacrificării porcului. După aceasta, Jan Bruski a vorbit despre relațiile polono-române din timpul migrației în anii celui de-Al II-lea Război Mondial, Arkadiusz Adamczyk – despre concepțiile politice Poloniei înainte de 1939 în contextul dunańean, Piotr Mikietyński – despre mișcările fasciste în Europa Sud-Estică între anii 1918-1939. Tadeusz Czekalski a prezentat produsele românești folosite de polonezi în anii comunismului, iar Renata Król-Mazur a vorbit despre Bucovina ca „patrie mică” a armenilor polonezi.

De asemenea, din partea românească au fost specialiști în relațiile româno-polone precum: Daniel Hrenciuc, Bogdan Schipor, Gabriel Bârtaș (fost ambasador al României în RP) sau polonistul Constantin Geambașu care au comentat diferite aspecte ale contactelor dintre români și polonezi în secolul XX și începutul secolului XXI. La rândul său, Ottmar Trașcă din Cluj-Napoca a prezentat colaborarea dintre Serviciul de Informații german și român împotriva polonezilor pe teritoriul României în anii celui de-Al II-lea Război Mondial, Gheorghe Calcan din Ploiești a amintit despre poziția polonezilor din Bucovina față de unirea acestei provincii cu Regatul, Dușita Ristin din București a prezentat sorțile dificile ale familiilor poloneze din România în anii comunismului, Adrian Vițalaru din Iași a comentat chestiunea reluării relațiilor diplomatice dintre România și Polonia după anul 1945, iar Octaviana Jianu din București a prezentat opiniile italiene despre România și Polonia în anii 1975-1989.

Prezentarea referatelor, traduse de Mihaela Oanea-Dzióbek și Radosława Lascăr, a fost însoțită de discuții ale căror intensitate și evoluție confirmă un mare interes reciproc al polonezilor și românilor despre istoria și cultura ambelor popoare și țări. Oaspeții din România au avut ocazia să viziteze Cracovia cu ghidul vorbitor de limba română Anna Kaźmierczak. Să avem speranța că asemenea întâlniri între polonezi și români vor continua la Cracovia.

Trad. I. Biseada

Słowo o Olsztynie

Od lat, gdy tylko mocniej przygrzeje słońce, a dzień staje się dłuższy, Olsztyn – stolica Warmii i Mazur – zaczyna żyć innym tempem. Wielojęzyczny gwar rozbrzmiewający w wielu miejscach, na Starówce i w jej okolicach jest najgłośniejszy. Turyści odwiedzają nasze miasto z różnych powodów. Dla niektórych to przystanek w drodze do wielkiego żeglowania, z czego słyną Mazury, dla innych to zabytki, z których najważniejsze i najstarsze – Zamek oraz katedra – od wieków strzegą mieszkańców. Jeszcze inni przyjeżdżają w ślad za Mikołajem Kopernikiem, który przez cztery lata mieszkał na olsztyńskim Zamku. Jednak największa grupa gości chce po prostu miło i ciekawie spędzić czas.

Urokliwie położony pośród jezior i lasów Olsztyn (88 km², 170 tys. mieszkańców) z przepływającą rzeką Łyną, jest stworzony do turystyki. Stolica województwa, z własnym uniwersytetem i z kilkoma ważnymi zakładami przemysłowymi, szczególnie latem oferuje bogatą ofertę artystyczno-turystyczną. Od maja do końca września proponuje się mieszkańcom i gościom imprezy sportowe, rajdy piesze i rowerowe, wędrowki wybranym szlakiem turystycznym (także spływy kajakowe po Łynie, niemal przez środek miasta) lub własną trasą. Do dyspozycji są ścieżki rowerowe, parki linowe, wypożyczalnie sprzętu wodnego. To dla ciała, a dla ducha: spotkania artystyczne, wernisaże, koncerty m.in. jazzowe na Starówce i słynne w kraju koncerty organowe w gotyckiej katedrze św. Jakuba, patrona miasta. W czerwcu można trafić na wystawę starych samochodów, zaś przez cały rok do Muzeum Nowoczesności, Muzeum Warmii i Mazur, planetarium czy filharmonii.

Na bogatej mapie artystycznej Olsztyna ważne miejsce zajmuje założone 60 lat temu Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Pojezierze”, mieszczące się na skraju Starego Miasta, tuż nad Łyną. Stowarzyszenie tworzy pięć oddziałów miejscowych i dwa zamiejscowe, zaś w siedzibie przy ul. Okopowej mieści się galeria, gdzie odbywają się wernisaże, spotkania literackie i muzyczne, a także gorące rozmowy na bieżące tematy. Członkowie oddziałów spotykają się od wielu lat, oddając się życiowym pasjom: malują, śpiewają, organizują wycieczki, propagują zdrowe odżywianie, próbują sił w literaturze, słowem – każdy znajduje coś dla siebie.

Jednym z najdłużej działających oddziałów jest Chór Collegium Baccalarum. Ma ponad 30 lat, jest wciąż młody, aktywny i pełen pomysłów, czego dowodem są liczne koncerty w Polsce i za granicą, a także udział w konkursach i festiwalach, na których zajmuje wysokie lokaty. Trudno zliczyć, w ilu miejscach w Polsce i Europie chórzyści koncertowali, a przecież jeszcze tyle podróży przed nimi. Collegium znane jest też ze swej pomocy innym, od lat bowiem bierze udział

Cuvânt despre Olsztyn

De ani de zile, când soarele încălzește mai puternic, iar ziua se mărește, Olsztyn – capitala Warmiei și a Mazuriei – începe să trăiască într-un alt tempo. Zgomotul multilingvistic care răsună în multe locuri, în Centrul Vechi și în împrejurimi este foarte tare. Turiștii vizitează orașul nostru din diferite motive. Pentru unii este un popas în drumul spre marea navigare pe renumitele lacuri Mazuriene, pentru alții sunt monumentele din care cele mai importante și mai vechi – Castelul și catedrala – de veacuri sunt supraveghetorii locuitorilor. Alții vin pe urmele lui Nicolaus Copernicus care timp de patru ani a locuit la Castelul din Olsztyn. Totuși, cei mai mulți turiști vor să-și petreacă timpul într-un mod plăcut și interesant.

Așezat fermecător printre lacuri și păduri, Olsztyn (88 km², 170 mii de locuitori) cu râul Łyna care îl traversează este creat pentru turism. Capitala județului având propria universitate și câteva întreprinderi industriale importante, mai ales vara prezintă o bogată ofertă artistico-turistică. Din mai până la finalul lunii septembrie sunt propuse locuitorilor și oaspeților competiții sportive, cross-uri și raliuri cu bicicleta, drumeții pe trasee turistice selectate (de asemenea, caiac pe Łyna, aproape prin centrul orașului) sau pe traseu propriu. La dispoziția doritorilor există piste pentru bicicliști, parcuri de aventuri, închirieri de echipamente pentru apă. Acestea sunt pentru trup, pentru suflet: întâlniri artistice, vernisaje, concerte, printre care, de jazz care au loc în Centrul Vechi al orașului și concertele de orgă, renumite în țară, din catedrala gotică „Sf. Iacob”, patronul orașului. În luna iunie se poate vedea expoziția de mașini vechi, iar pe parcursul întregului an Muzeul Modernității, Muzeul Warmiei și Mazuriei, planetarium sau filarmonica.

Pe bogata hartă artistică a Olsztynului un loc important îl ocupă Asociația social-culturală „Pojezierze” înființată în urmă cu 60 de ani și care are sediul în Centrul Vechi, pe malul râului Łyna. Asociația are cinci filiale locale și două în altă localitate, însă în sediul din str. Okopowa se află o galerie unde au loc vernisaje, întâlniri literare și muzicale, dar și discuții aprinse pe teme actuale. Membrii filialelor se întâlnesc de mulți ani dăruindu-se pasiunilor vieții: pictează, cântă, organizează excursii, promovează alimentația sănătoasă, își încearcă puterile în literatură, pe scurt – fiecare găsește ceva pentru sine.

Una dintre filialele cele mai vechi este Corul „Collegium Baccalarum”. Are peste 30 de ani, este mereu tânăr, activ și plin de idei, iar ca dovadă stau numeroase concerte în Polonia și în străinătate, dar și participarea la concursuri și festivaluri la care ocupă locuri fruntașe. Este greu să socotim în câte locuri din Polonia și din Europa au concertat coriștii, dar mai sunt

w akcjach charytatywnych w Olsztynie i regionie. Najbardziej światowy nasz oddział nie zapomina o swej małej ojczyźnie i śmiało można powiedzieć, że jest solidną wizytówką Warmii.

Julita Kamińska
Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne
„Pojezierze” w Olsztynie

Collegium Baccalarum: śpiewamy, bo daje to radość

Nauczyciele, prawnicy, lekarze, urzędnicy śpiewają w Chórze Collegium Baccalarum w Olsztynie, stolicy województwa warmińsko-mazurskiego w Polsce. I tak już od 29 lat. Bo bez muzyki nie mogą żyć. – W latach 80. dowiedziałam się z gazety, że powstaje chór nauczycielski i postanowiłam zapisać się – wspomina Krystyna Kucewicz, która śpiewa w chórze od początku. Teraz jest kronikarką zespołu i gromadzi wszystkie pamiątki związane z życiem artystycznym grupy.

Dyrygentem chóru i kierownikiem artystycznym jest od 1996 r. Agata Wilińska. – Doskonale zdaję sobie sprawę, ile pracy muszą włożyć moi chórzycy, by osiągnąć zamierzony efekt – mówi dyrygentka, która uformowała zespół według swojego pomysłu. Szczególną wagę przywiązuje do doboru repertuaru, kładzie nacisk na kulturę śpiewania, trafność interpretacji. Jej styl pracy wyzwala w chórzystach emocje, wprowadza ich w zaczarowany świat muzyki. Od przejęcia przez nią zespołu niewątpliwie można mówić o „złotym wieku” Collegium Baccalarum, bo większość nagród i wyróżnień chór zdobył pod jej batutą. – Najbardziej wzruszający moment przeżyliśmy w Ołomuńcu w Czechach latem 2004 r. na międzynarodowym festiwalu – opowiada jedna z chórzystek Nina Rusak. – Razem z setkami chórzystów z całego świata staliśmy na wielkim placu i czekaliśmy na ogłoszenie wyników. I nagle przez głośniki usłyszeliśmy „srebrny medal: Collegium Baccalarum w dwóch kategoriach”. – W tym momencie jeden z naszych kolegów, Andrzej Karski uniósł polską flagę tak, że zobaczyli ją wszyscy zgromadzeni na placu. Ten szal radości pamiętamy do dziś – dodaje Alicja Miazga.

Ewenementem jest fakt, że grupa ludzi, w tym wielu amatorów bez przygotowania muzycznego, od lat pracuje razem. Chórzycy spędzają kilka godzin w tygodniu na ćwiczeniach i przygotowaniu repertuaru. Łączy ich pasja i zamiłowanie do muzyki, a próby i koncerty dają chórzystom ogromną przyjemność i poczucie wspólnoty w tworzeniu muzyki.

W chórze śpiewa kilka małżeństw. Elżbieta i Ireneusz Markiewiczowie są jedną ze śpiewających par. – Przychodzenie na próby, ćwiczenia, koncerty to działa jak narkotyk – mówią oboje. Kolejna para to Krystyna i Sławek Kaimowie. Sławek przywoził żonę na każdą próbę i czekał na nią, aż kiedyś został

incă tot atâtea locuri de vizitat. Corul este cunoscut prin faptul că ajută pe alții, căci de ani de zile ia parte la acțiuni caritative din Olsztyn și din regiune. Corul, care a călătorit atât de des prin lume totuși nu uită de mica sa patrie și putem spune cu încredere că reprezintă o carte de vizită a Varmiei.

Collegium Baccalarum: Cântăm pentru că asta ne bucură

Profesori, juriști, medici, funcționari cântă în Corul „Collegium Baccalarum” din Olsztyn, capitala județului Varmia și Mazuria din Polonia, și asta, de 29 de ani, fiindcă fără muzică nu se poate trăi. – În anii ’80 am aflat din ziar că se înființează un cor pentru profesori și am hotărât să mă înscriu – își amintește Krystyna Kucewicz care cântă în cor de la început. Acum este cronicarul ansamblului și adună toate amintirile legate de viața artistică a grupului.

Din 1996 dirijorul corului și coordonatorul artistic este Agata Wilińska. – Îmi dau seama destul de bine câtă muncă trebuie să facă coriștii mei să atingă efectul dorit – spune dirijora, cea care a format corul după ideea sa. O atenție deosebită o acordă selecției repertoriului, pune presiune pe cultura cântatului, precizia interpretării. Stilul ei de muncă crează emoție în rândul coriștilor, îi introduce în lumea magică a muzicii. De la preluarea corului de către ea, fără îndoială se poate vorbi despre „epoca de aur” a corului „Collegium Baccalarum”, deoarece majoritatea premiilor și distincțiilor obținute au fost sub conducerea ei. – Cel mai emoționant moment l-am trăit în 2004 la Olomouc, în Cehia, la festivalul internațional – povestește una din coriste, Nina Rusak. – Împreună cu câteva sute de coriști din întreaga lume stăteam într-o piață mare și așteptam anunțarea rezultatelor. Și dintr-o dată în boxe am auzit „medalia de argint la două categorii: Collegium Baccalarum”. – În acel moment unul dintre colegii noștri, Andrzej Karski a ridicat steagul polonez în așa fel încât a fost văzut de toți cei adunați în piață. Acea bucurie extraordinară o ținem minte până astăzi – adaugă Alicja Miazga.

Senzațional este faptul că un grup de oameni, din care majoritatea sunt amatori fără studii muzicale, de ani de zile lucrează împreună. Coriștii își petrec săptămânal câteva ore împreună repetând și pregătind repertoriul. Îi unește pasiunea și dragostea pentru muzică, iar repetițiile și concertele le creează coriștilor o deosebită plăcere și simț comun în crearea muzicii.

În cor cântă câteva familii. Elżbieta și Ireneusz Markiewicz sunt unul dintre cuplurile care cântă. – Participarea la repetiții, exercițiile, concertele sunt ca un drog – spun aceștia. Următorul cuplu este Krystyna și Sławek Kaimowie. Sławek își aducea soția la fiecare repetiție și o aștepta, până într-o zi când a rămas la repetiție. Și cântă până astăzi. – La concertele noastre

na próbie. I śpiewa do dziś. – Na nasze koncerty przychodzą zawsze nasi nieśpiewający mężowie i żony – mówi Elżbieta Wojciechowska. – Gdy tylko mogą, uczestniczą we wszystkich naszych towarzyskich spotkaniach, takich jak wigilie, andrzejki i wyjazdy artystyczne.

Chór ma bogaty repertuar, wykonuje utwory polskich i obcych kompozytorów – pieśni sakralne i świeckie, ludowe, kompozycje współczesne. Dotychczas zespół dał niemal 400 koncertów: w Polsce, Belgii, Francji, Rosji, Macedonii, Austrii, Czechach, na Litwie, Ukrainie, we Włoszech. – Udział w próbach i koncertach to rodzaj terapii i oderwania się od problemów życia codziennego – mówi Ania Hajdenrajch. A Janusz Kędzior dodaje: – Dla mnie śpiewanie w Baccalarum to najdłuższa, bo od początku istnienia zespołu, i najbardziej fascynująca przygoda w życiu.

W swojej działalności artystycznej zespół łączy bogactwo europejskiego repertuaru z promocją regionu Warmii i Mazur, upowszechnia kulturę polską za granicą.

Podczas zagranicznych wizyt chórzyci nawiązali stałą współpracę z innymi zespołami, które koncertowały również w Olsztynie. Szczególnie trwałe więzi łączą nas z bretońskim chórem Cantabile z St. Brieuc. Zespół ten trzykrotnie odwiedził Olsztyn, a Collegium Baccalarum cztery razy gościło w Bretanii, którego jeden z departmentów, Côtes-d’Armor, jest partnerskim regionem Warmii i Mazur.

Ważną częścią współpracy koncertowej Collegium Baccalarum są wyjazdy na zaproszenie Polonii. W 2005 r. zespół na zaproszenie Polonii litewskiej koncertował w Wilnie, a rok później, na zaproszenie Polaków z Ukrainy, we Lwowie. – Były to wzruszające i nostalgiczne wyjazdy, spotkaliśmy się z rodakami, mieliśmy możliwość odwiedzenia miejsc, szczególnie

vin mereu soții și soțiile noastre care nu cântă – spune Elżbieta Wojciechowska. – Când pot, participă la toate întâlnirile noastre, precum cele de Crăciun, de Sfântul Andrei și în călătoriile care au scop artistic.

Corul are un repertoriu bogat, interpretează creații poloneze și ale compozitorilor străini – cântece bisericești și laice, cântece populare, compoziții contemporane. Până în momentul de față corul a avut aproape 400 de concerte în: Polonia, Belgia, Franța, Rusia, Macedonia, Austria, Cehia, Lituania, Ucraina, Italia. – Participarea la repetiții și concerte este un fel de terapie și detașare de problemele vieții cotidiene – spune Ania Hajdenrajch. Janusz Kędzior adaugă – Pentru mine cântatul în corul Baccalarum este cea mai lungă și mai fascinantă aventură a vieții, deoarece fac parte din cor de la înființarea lui.

În activitatea sa artistică, corul unește bogăția repertoriului european cu promovarea regiunii Varmia și Mazuria, răspândește cultura poloneză în afara granițelor.

În timpul vizitelor din străinătate coriștii au legat colaborări permanente cu alte ansambluri care, de asemenea, au concertat în Olsztyn. Legături puternice ne unesc cu corul Cantabile din St. Brieuc din Bretania. Acest cor a vizitat orașul Olsztyn de trei ori, iar „Collegium Baccalarum” a fost găzduit în Bretania de patru ori. Unul dintre departamentele Bretaniei, Côtes-d’Armor este partener cu regiunea Varmia și Mazuria.

O parte importantă a colaborării în ceea ce privește concertele corului „Collegium Baccalarum” sunt călătoriile la invitația diasporei poloneze. În 2005 la invitația diasporei poloneze lituaniene a concertat la Vilnius, iar un an mai târziu, la invitația polonezilor din Ucraina, a concertat la Lvov. – Au fost niște călătorii emoționante și nostalgice, ne-am întâlnit cu

Collegium Baccalarum w Bretanii w 2014 r.

bliskich Polakom, jak Ostra Brama, cmentarz na Rossie w Wilnie czy Cmentarz Orłąt we Lwowie – wspominają Czesława Jankowska i Ewa Drzewicka.

Ogromnym wyróżnieniem podczas festiwalu w Watykanie w 2007 r. było wybranie przez organizatorów, spośród kilku uczestniczących chórów, właśnie Collegium Baccalarum do oprawy muzycznej mszy św. celebrowanej w Bazylice św. Piotra.

Z kolei muzyczna część pobytu w Paryżu w 2011 r. to koncerty w kościołach położonych w centrum stolicy Francji. Dobór repertuaru i wysoki poziom zostały docenione przez jury i nagrodzone wyróżnieniem. – Wieczorem usiedliśmy na trawnikach Pól Marsowych przed rozświetloną wieżą Eiffela – wspomina Alicja Sobina. – I spontanicznie zaczęliśmy śpiewać. Melodie polskich piosenek ludowych zgromadziły paryżan i turystów. Brawom i bisom nie było końca,

Pamiętny był też festiwal w Petersburgu w 2012 r. Cieszyliśmy się, że możemy zaśpiewać w murach kościołów i cerkwi, pamiętających czasy Piotra. I również tu nie zabrakło polskiego akcentu, gdy nasza śpiewająca koleżanka, Ewa Starowicz odtańczyła brawuro ognistego krakowiaka tuż pod bramą Pałacu Zimowego.

compatrioții, am avut posibilitatea să vizităm locuri dragi polonezilor precum „Poarta Dawn”, cimitirul Rasos din Vilnius sau cimitirul „Orlăt” din Lvov – amintesc Czesława Jankowska și Ewa Drzewicka.

O distincție enormă a fost cea obținută în 2007 la Vatican când organizatorii au ales, dintre câteva coruri participante, corul „Collegium Baccalarum” să interpreteze cântecele pentru sfânta liturghie celebrată în Bazilica Sf. Petru.

Aspectul muzical al șederii la Paris din 2011 au fost concertele din bisericile din centrul capitalei Franței. Repertoriul și nivelul înalt al concertelor au fost evaluate de juriu și premiate cu mențiuni. – Seara ne-am așezat pe iarbă în fața turnului Eiffel iluminat pe Champ de Mars – amintește Alicja Sobina. – Și spontan am început să cântăm. Melodiile cântecelor populare poloneze au adunat în jurul nostru parizieni și turiști. Felicitările și aplauzele nu conțineau.

De neuitat a fost și festivalul din Petersburg din 2012. Ne-am bucurat că putem cânta în biserici romano-catolice și ortodoxe, amintind de vremurile lui Petru. Și nici aici nu a lipsit accentul polonez, când colega noastră, Ewa Starowicz a dansat curajos dansul krakowiak chiar la poarta Palatului de Iarnă.

Występ na festiwalu Montecatini w 2015 r.

Dorobek chóru jest naprawdę imponujący, bo Agata Wilińska wkłada ogrom pracy i zaangażowania w przygotowanie repertuaru oraz systematyczne próby i koncerty. – Może tajemnica tak długiego wspólnego śpiewania tkwi w tym, że lubimy się wzajemnie – mówi dyrygentka.

Prezesem chóru jest Wiesław Kubczak, który śpiewa z żoną Anną. Prezes to również pasjonat fotografii i filmowania. Stworzył ponad 200-godzinną filmotekę obrazującą historię chóru, łącznie z występami i koncertami.

Nasz chór jest laureatem wielu wyróżnień i nagród na konkursach. Co roku wyjeżdża na festiwale, koncerty zagraniczne. Jednak nie byłoby tego, gdyby nie pasja muzyczna, która łączy chórzystów oraz gdyby nie publiczność, która chce nas słuchać i oklaskuje na koncertach.

Elżbieta Markiewicz

Zdjęcia: S. Ostrowski

Chór Collegium Baccalarum, działający w ramach Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Pojezierze” z Olsztyna, wystąpi także na Bukowinie. Podczas uroczystości odpustowych w Kaczyce zaprezentuje się w Bazylice 14 sierpnia 2016 r. Koncert rozpocznie się o godz. 20:30. Następnego dnia natomiast uświetni swoim śpiewem mszę św. w języku polskim o godz. 9:15.

Serdecznie zapraszamy!

Patrimoniul corului este într-adevăr impunător, deoarece Agata Wilińska depune o muncă titanică și mult angajament în pregătirea repertoriului precum și în repetițiile și concertele periodice. – Poate că secretul unei colaborări atât de lungi constă în faptul că ne iubim între noi – spune dirijerea.

Președintele corului este Wiesław Kubczak care cântă împreună cu soția sa Ana. Președintele este pasionat de fotografie și filmat. A creat o filmotecă de peste 200 de ore care prezintă istoria corului, reprezentațiile și concertele acestuia.

Corul nostru este câștigătorul multor distincții și premii la concursuri. Anual pleacă în străinătate la festivaluri și concerte. Totuși, acestea nu ar exista dacă nu ar fi pasiunea pentru muzică care îi leagă pe coriști și dacă nu ar exista publicul care vrea să ne asculte și să ne aplaude la concerte.

Trad. I. Dascălu

Corul „Collegium Baccalarum” care activează în cadrul Asociației Culturale „Pojezierze” din Olsztyn va veni și în Bucovina. În timpul celebrării hramului de la Cacica se va prezenta la Bazilică pe 14 august 2016. Concertul va începe la ora 20:30. În următoarea zi va înfrumuseța Sfânta Liturghie în limba polonă de la ora 9:15.

Vă invităm cu drag!

Cupa Interetnică Bucovina

Puchar Interetniczny Bukowina

Devenită deja o tradiție pentru comunitățile etnice din județ și din țară, Cupa Interetnică Bucovina s-a desfășurat și în acest an ajungând la cea de-a XIII-a ediție. Festivitățile de deschidere, jocurile și competițiile sportive, dar și programul artistic s-au desfășurat în incinta Liceului cu Program Sportiv.

În acest an au participat: ucraineni – Ansamblul „Kozaciok” Bălăuți, polonezi – Uniunea Polonezilor

Tradițional pentru mai puțin de o jumătate de secol, Cupa Interetnică Bucovina, care are ca scop promovarea sportului și cunoașterii reciprocă între tinerii din diferite etnii care locuiesc în județul Suceava, a avut în acest an ediția a XIII-a. În cadrul evenimentului au avut loc competiții sportive și artistice. În cadrul competițiilor sportive au participat reprezentanții din județul Suceava, dar și din județele Iași și Neamț. În cadrul competițiilor artistice au participat reprezentanții din județul Suceava, dar și din județele Iași și Neamț.

W tegorocznej edycji imprezy udział wzięli: Ukraińcy z zespołu „Kazaciok” z Bălăuți, Polacy ze Związku Polaków w Rumunii, Niemcy ze Stowarzyszenia Rumuńsko-Niemieckiego „Bukowina”, Romi

z Gulia Dolhasca, Włosi ze Stowarzyszenia Włochów w Rumunii RO.AS.IT., a także tradycyjni już goście z Czerniowiec na Ukrainie (z administracji Regionu Czerniowiec) i z Republiki Mołdawii.

Oficjalnego otwarcia Pucharu Interetnicznego Bukowina 2016 w sobotę 28 maja na sztucznym boisku Liceum Sportowego w Suczawie dokonali organizatorzy imprezy: Mihai Androhovici, wiceprezes

din România, germani – Asociația Româno-Germană „Bukowina”, rromi – comunitatea rromă de la Gulia Dolhasca, italieni –Asociația Italianilor din România RO.AS.IT. De asemenea, au participat invitați de acum tradiționali din Cernăuți – Ucraina (membri ai administrației Regionale Cernăuți) și Republica Moldova.

Deschiderea oficială a Cupei Interetnice Bucovina 2016 a avut loc sâmbătă, 28 mai, pe terenul sintetic al LPS Suceava, de către Mihai Androhovici, vicepreședinte al Federației Române Sportul pentru Toți, și Nelu Todireanu, președintele Fundației „Ana”, ei fiind organizatorii acestei manifestări.

După deschiderea festivă, băieții s-au întrecut într-un turneu de fotbal, iar fetele s-au confruntat în sala de jocuri a Liceului cu Program Sportiv la badminton, tir cu arcul, airsoft, jocuri dinamice și activități de fitness-aerobic. La activitățile sportive și culturale, din partea Uniunii Polonezilor din România a participat un grup de tineri din Solonețu Nou. Aceștia au încântat publicul cu un program de dansuri specifice muntenilor polonezi.

Toate aceste manifestări au fost posibile datorită sprijinului oferit de Federația Română Sportul pentru Toți și Asociația Județeană Sportul pentru Toți Suceava în parteneriat cu Liceul cu Program Sportiv Suceava, Fundația „Ana” și Asociația „Juventus”.

Text și foto: Alina Valentina Spaine

Rumuńskiej Federacji Sport dla Wszystkich oraz Nelu Todireanu, prezes Fundacji „Ana”.

Po otwarciu chłopcy rozegrali turniej piłki nożnej, a dziewczęta konkurowały w sali Liceum Sportowego w zawodach w badmintonie, łucznictwie, airsoft, grach dynamicznych, fitness i aerobiku. Związek Polaków w Rumunii w zawodach i towarzyszących im imprezach kulturalnych reprezentowała grupa młodzieży z Nowego Sołoncea. Zachwycili oni publiczność programem złożonym z tradycyjnych góralskich tańców.

Realizacja Pucharu Interetnicznego Bukowina możliwa była dzięki wsparciu ze strony Rumuńskiej Federacji Sport dla Wszystkich i jej wojewódzkiemu oddziałowi w Suczawie, a także lokalnym partnerom: Liceum Sportowemu, Fundacji „Ana” i Stowarzyszeniu „Juventus” z Suczawy.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

POLONUS

Tel/Fax: 0040 230 520355

ISSN 1223-4192

e-mail: redactia_polonus@yahoo.com

www.dompolski.ro

Zdjęcia na okładkach: dreamstime.com

Grup Mușatinii
tipografie · producție publicitară
SUCEAVA, tel.: 0230 523640

Turneul de fotbal ediția de primăvară 2016

Wiosenny turniej piłki nożnej 2016

A devenit deja o tradiție ca la începutul lunii iunie, atunci când celebrăm Ziua Copilului, Uniunea Polonezilor din România cu sprijinul Ambasadei Republicii Polone la București să organizeze Turneul de fotbal – ediția de primăvară, pentru a marca această sărbătoare atât de frumoasă destinată copiilor din întreaga lume.

Și anul acesta au participat peste 80 de copii, elevi ai școlilor unde trăiesc etnici polonezi și anume din localitățile: Solonețu Nou, Cacica, Pleșa, Moara, Poiana Micului și Păltinoasa. A fost o zi frumoasă, și cum fotbalul unește, împreună am petrecut o zi superbă mai ales că și vremea a ținut cu noi și nu a plouat!

În prezența președintelui Uniunii Polonezilor din România, deputatului Ghervazen Longher, dar și a profesorilor de sport ai școlilor mai sus menționate, s-a tras la sorti ordinea de joc și a început competiția. Fiecare meci a fost de 20 de minute, iar după cinci ore de joc s-au desemnat echipele câștigătoare. Pe primul loc s-au clasat elevii școlii din Moara, pe al doilea loc, cei din Cacica, pe al treilea, cei din Solonețu Nou, apoi au urmat echipele din Pleșa, Poiana Micului și Păltinoasa.

Stălo się już tradycją, że na początku czerwca, w okolicach Dnia Dziecka, Związek Polaków w Rumunii, wsparty przez Ambasadę RP w Bukareszcie, organizuje wiosenną edycję turnieju piłki nożnej, aby w ten sposób wraz z dziećmi świętować ten wyjątkowy dla nich dzień.

Jak co roku udział w turnieju wzięło ponad 80 zawodników – uczniów z miejscowości zamieszkałych przez Polaków: Nowy Sołonec, Kaczyka, Plesza, Moara, Pojana Mikuli i Păltinoasa. To był piękny dzień, a że piłka nożna jednoczy, wspaniale spędziliśmy wspólnie czas, zwłaszcza że pogoda nam dopisała i nie padał deszcz!

W obecności prezesa Związku Polaków w Rumunii, posła Gerwazego Longhera oraz nauczycieli wychowania fizycznego ze wszystkich uczestniczących w zawodach szkół wylosowano kolejność rozgrywek i rozpoczęto turniej. Drużyny rozgrywały 20-minutowe mecze i dopiero po pięciu godzinach zmagania wyłoniono zwycięzców. Pierwsze miejsce w turnieju zajęła drużyna z Moary, miejsce drugie – ekipa z Kaczyki, a trzecie – uczniowie z Nowego Sołonce. Kolejne

Domnul deputat Ghervazen Longher a precizat la premiarea câștigătorilor și participanților, printre altele, că nu e important cine a câștigat, ci faptul că ne-am întâlnit cu toții, am jucat, am petrecut un timp frumos împreună, iar la anul ne vom antrena mai mult și vom fi mai buni!

Dorim să mulțumim președintelui Uniunii Polonezilor din România pentru sprijinul acordat și, de asemenea, Ambasadei Republicii Polone care întotdeauna ne-a fost alături în acest gen de activități destinate copiilor și tinerilor.

Text și foto: Alina Valentina Spaine

mieșca zăjęły drużyny z Pleszy, Pojany Mikuli i Păltinoasy.

Posel Gerwazy Longher powiedział podczas momentu nagradzania zwycięzców i uczestników, między innymi, że tak naprawdę mniej ważne jest to, kto zwyciężył, bo o wiele ważniejszy jest fakt, że mogliśmy się spotkać i spędzić razem czas, a do przyszłej edycji możemy potrenować, aby wypaść lepiej.

Pragniemy przy tej okazji podziękować prezesowi Związku Polaków w Rumunii za pomoc, a także Ambasadzie RP w Bukareszcie za to, że tradycyjnie wspiera nas w tego rodzaju przedsięwzięciach skierowanych do dzieci i młodzieży.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

2016 – Rok Henryka Sienkiewicza w Szkole Podstawowej w Nowym Słońcu

2016 – Anul lui Henryk Sienkiewicz la Școala Gimnazială din Solonețul Nou

9 czerwca br. uczniowie i nauczyciele ze Szkoły Podstawowej z Nowego Słońca mieli zaszczyt uczcić swojego patrona, Henryka Sienkiewicza. Ze względu na to, że w tym roku obchodzimy 170. rocznicę urodzin i 100. rocznicę śmierci wybitnego pisarza, przy wsparciu Związku Polaków w Rumunii, odbyła się w naszej szkole piękna uroczystość poświęcona temu jubileuszowi.

Pe 9 iunie a.c. elevii și cadrele didactice de la Școala Gimnazială din Solonețul Nou au avut onoarea de a-și sărbători patronul, pe Henryk Sienkiewicz. Dat fiind faptul că anul acesta se sărbătorește 170 de ani de la nașterea și 100 de ani de la moartea marelui scriitor, cu sprijinul Uniunii Polonezilor din România a avut loc la școala amintită anterior o frumoasă activitate dedicată acestui jubileu.

Warto wspomnieć o tym, że inauguracja nowego budynku szkoły odbyła się 24 czerwca 1995 r. i też wtedy nadano jej imię Henryka Sienkiewicza, co jest zaszczytem dla polskiej społeczności z Nowego Sołońca. Uczniowie są dumni, że ich szkoła nosi imię pisarza, który w 1905 r. otrzymał nagrodę Nobla w dziedzinie literatury.

Wracając do uroczystości z 9 czerwca, dzieci począwszy od przedszkola aż do ósmej klasy chciały oddać hołd patronowi szkoły poprzez malowanie na asfalcie, rysunki, wykonanie plakatów i kolaży. Ich prace zostały ocenione przez panie: Elżbietę Wieruszewską-Calistrę i Iwonę Olszewską-Marculeac, które przyznały uczniom z każdej klasy I, II, III nagrodę oraz po jednym wyróżnieniu. Wszyscy pozostali otrzymali nagrody za udział. Po tych zajęciach w szkole dzieci zostały zaproszone do Domu Polskiego, gdzie wspólnie zjadły pizzę, ciepłe i smaczne pączki i ochłodziły się napojami.

W imieniu uczniów i nauczycieli Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Sołońcu pragnę podziękować sponsorowi tej akcji, a mianowicie Związkowi Polaków z Rumunii, prezesowi Gerwazemu Longherowi oraz paniom Elżbiecie Wieruszewskiej-Calistrę, Iwonie Olszewskiej-Marculeac i Janinie Bivol, bez których ta uroczystość nie byłaby tak udana.

Maria Ostrowschi-Chahula

Zdjęcia: E. Wieruszewska-Calistrę, I. Olszewska-Marculeac

Merită menționat faptul că noua clădire a școlii a fost inaugurată pe 24 iunie 1995 și tot atunci i-a fost atribuit acesteia numele de Henryk Sienkiewicz, o onoare pentru comunitatea poloneză din Solonețul Nou. Elevii sunt mândri că școala lor poartă numele scriitorului care în anul 1905 a primit Premiul Nobel pentru literatură.

Revenind la acțiunea din 9 iunie, copiii începând cu cei de grădiniță și terminând cu cei de clasa a VIII-a, au dorit să-i aducă un omagiu patronului școlii prin desene pe asfalt, picturi, confecționarea de afișe și colaje. Lucrările acestora au fost jurizate de către doamnele Elżbieta Wieruszewska-Calistrę și Iwona Olszewska-Marculeac care au acordat fiecărei clase câte un premiu I, un premiu II, un premiu III și câte o mențiune. Toți elevii au primit câte un premiu de participare. După activitatea de la școală copiii au fost invitați la Dom Polski unde au servit pizza, gogoși calde și gustoase și s-au răcorit cu câte un suc.

În numele elevilor și cadrelor didactice de la Școala Gimnazială „Henryk Sienkiewicz” Solonețul Nou, doresc să mulțumesc organizatorilor acestei acțiuni și anume Uniunii Polonezilor din România, d-lui Ghervazen Longher, doamnelor Elżbieta Wieruszewska-Calistrę, Iwona Olszewska-Marculeac și Janina Bivol, fără de care această activitate nu ar fi fost așa de reușită.

Premiul „Transatlantyk” pentru prof. Constantin Geambașu

Un eveniment cultural important al acestei veri l-a constituit decernarea, în Polonia, la Cracovia, a premiului „Transatlantyk” de către Institutul Cărții (Instytut Książki). Ziua de 24 iunie este anul acesta importantă și pentru România și Universitatea din București, pentru că laureat al acestui premiu este profesorul Constantin Geambașu.

Ceremonia solemnă a avut loc la Universitatea Jagiellonă, la Collegium Maius, unul dintre corpurile cele mai vechi ale universității venerabile, întemeiate în anul 1364 de către regele Cazimir cel Mare, în prezența unui număr mare de participanți, în mare parte universitari.

Premiul „Transatlantyk”, fondat în anul 2005 de către Institutul Cărții (Instytut Książki) din Cracovia, se acordă anual în principal traducătorilor, dar, în același timp, și promotorilor culturii polone în străinătate. Juriul este format din critici, traducători și oameni de cultură polonezi, la care sunt invitați și laureați din anii anteriori pentru a alege dintr-un număr deloc nesemnificativ de candidaturi (circa cincizeci în anul 2016!) mesagerul cel mai potrivit al culturii polone în țara de baștină a acestuia. Profesorul Constantin Geambașu prin cele peste 50 de volume traduse de proză, eseistică, poezie, teorie literară etc. publicate în țară, dar și prin numeroasele volume și studii de cultură și civilizație polonă („Ipostaze lirice și narative”, 1999, „Scriitori polonezi”, 2002, „Cultură și civilizație polonă (secolele X-XVII)”, 2005, „Texte și contexte”, 2011 s-a dovedit a fi un candidat redutabil pentru misiunea de ambasador cultural de anul acesta al „Transatlanticului”.

Așa cum declara doamna Agnieszka Skieterska, directorul Institutului Polonez din București, cel care a avansat candidatura profesorului român pentru competiția internațională, „acordarea acestei distincții unui traducător român reprezintă, bineînțeles, o mare sărbătoare pentru profesorul Geambașu, dar și pentru polonistica românească. Mulțumită absolvenților și cadrelor sale universitare, de mulți ani Polonia și România au devenit mult mai apropiate una de cealaltă. Căci literatura este o cheie perfectă pentru înțelegerea istoriei, dar și a relațiilor contemporane dintre popoarele noastre. Am speranța că grație programului de traduceri al Institutului Cărții care sprijină publicarea și promovarea literaturii polone în lume, activității remarcabile a editorilor români, muncii reputaților traducători de limbă polonă, ca și activității noastre de peste 15 ani, ca institut cu sediul la București, opera

Nagroda „Transatlantyk” dla prof. Constantina Geambașu

Ważnym wydarzeniem kulturalnym tego lata było przyznanie w Polsce, w Krakowie, przez Instytut Książki nagrody „Transatlantyk”. Dzień 24 czerwca jest w tym roku ważnym dniem także dla Rumunii i bukaresztańskiego Uniwersytetu, gdyż laureatem tej nagrody został profesor Constantin Geambașu. Uroczysta ceremonia miała miejsce na Uniwersytecie Jagiellońskim, w Collegium Maius, jednym z najstarszych budynków tego czcigodnego uniwersytetu założonego przez Kazimierza Wielkiego w 1364 r., w obecności dużej liczby uczestników, w większości pracowników uniwersyteckich.

Nagrodę „Transatlantyk”, ufundowaną w 2005 r. przez Instytut Książki w Krakowie, przyznaje się corocznie głównie tłumaczom, ale również promotorom kultury polskiej za granicą. Jury składa się z krytyków, tłumaczy i ludzi kultury, do grona których zaprasza się także laureatów z poprzednich lat, aby spośród znaczącej liczby kandydatów (około 50 w roku 2016!) wybrać najbardziej odpowiedniego „posłańca” kultury polskiej w jego rodzinnym kraju. Profesor Constantin Geambașu, dzięki ponad 50 przetłumaczonym tomom prozy, esejów, poezji, teorii literatury itp., opublikowanym w kraju, ale i poprzez liczne tomy i studia poświęcone kulturze i polskiej cywilizacji („Hipostazy liryczne i narracyjne”, 1999, „Pisarze polscy”, 2002, „Kultura i cywilizacja polska (wiek X-XVII)”, 2005, „Teksty i konteksty”, 2011), udowodnił, że jest w tym roku ważnym kandydatem do misji ambasadora kulturalnego „Transatlantyku”.

Według deklaracji pani Agnieszki Skieterskiej, dyrektora Instytutu Polskiego w Bukareszcie, która zgłosiła kandydaturę rumuńskiego profesora do międzynarodowej kompetycji, „przyznanie tego wyróżnienia rumuńskiemu tłumaczowi jest oczywiście

prozatorilor și poeților polonezi va continua să fie publicată și citită cu interes de generațiile următoare”.

Românii pot citi astăzi, prin intermediul profesorului Constantin Geambașu, cărțile a trei laureați polonezi ai Premiului Nobel pentru literatură: Czesław Miłosz („Gândirea captivă”, „Europa natală”, „Ținutul Ulro”, „Privind dinspre Golful San Francisco”, antologia de poezie „Podul de catifea”), Wisława Szymborska („Clipa”, „Sub o singură stea”, „În râul lui Heraclit”) și Władysław Reymont („Pământul făgăduinței”), precum și numeroase cărți ale lui Stanisław Lem („Golem XIV”, „Eden” și „Solaris”), „Pan Cogito” de Zbigniew Herbert, „Poseđații” de Witold Gombrowicz sau „Frumoasa doamnă Seidenman” de Andrzej Szczypiorski.

Un loc special în traduceri ale lui Constantin Geambașu îl ocupă literatura polonă clasică: „Kordian” de Juliusz Słowacki, „Lamentații” de Jan Kochanowski, „Nunța” de Stanisław Wyspiański sau antologia „Lunca” de Bolesław Leśmian și volumele semnate de numeroși autori și gânditori contemporani dintre care menționăm antologia liricii lui Tadeusz Różewicz 1947-2013 („Poem deschis”), poeziile părintelui Jan Twardowski, proză de Wojciech Kuczok, Olga Tokarczuk, Dorota Masłowska, opere filozofice ale lui Leszek Kołakowski precum și scrieri ale Papei Ioan Paul al II-lea.

„Premiul «Transatlantyk» reprezintă, pentru orice traducător de literatură polonă din lume, recunoașterea deplină a meritelor în domeniul promovării și susținerii literaturii și culturii polone în străinătate. În același timp consider că este și un simbol de apreciere a zonei culturale din care vine traducătorul, în cazul de față a spațiului românesc – consideră prof. Constantin Geambașu – În cazul meu, acest premiu este o încununare a întregii cariere profesionale. În cei peste 40 de ani de activitate am acordat atenție nu doar predării literaturii și culturii polone la universitate, ci și promovării pe piața de carte prin traduceri, prefete, conferințe”.

Antoaneta Olteanu

Zdjęcia: B. Kuc

wielkim świętem dla profesora Geambașu, ale i dla rumuńskiej polonistyki. Dzięki absolwentom i kadrze uniwersyteckiej, od wielu lat Polska i Rumunia stały się sobie bliższe, gdyż literatura jest doskonałym kluczem do zrozumienia historii, ale i współczesnych relacji między naszymi narodami. Mam nadzieję, że dzięki programowi translatorskiemu Instytutu Książki, który wspiera publikację i promocję literatury polskiej na świecie, doskonałym tutejszym wydawcom, pracy wybitnych tłumaczy, a także naszym 15-letnim już działaniom jako Instytutu Polskiego w Bukareszcie, twórczość polskich pisarzy i poetów nadal będzie w Rumunii chętnie publikowana i czytana przez następne pokolenia”.

Za pośrednictwem profesora Constantina Geambașu Rumuni mogą dzisiaj czytać książki trzech polskich laureatów literackiej Nagrody Nobla: Czesława Miłosza („Zniewolony umysł”, „Rodzinna Europa”, „Ziemia Urlo”, „Widzenia nad Zatoką San Francisco”, antologia wierszy „Aksamitny most”), Wisławy Szymborskiej („Chwila”, „Pod jedną gwiazdą”, „W rzece Heraklita”) i Władysława Reymonta („Ziemia obiecana”) oraz liczne książki Stanisława Lema („Golem XIV”, „Eden” i „Solaris”), „Pan Cogito” Zbigniewa Herberta, „Opętani” Witolda Gombrowicza czy „Piękna pani Seidenman” Andrzeja Szczypiorskiego.

Specjalne miejsce w tłumaczeniach Constantina Geambașu zajmuje polska literatura klasyczna: „Kordian” Juliusza Słowackiego, „Treny” Jana Kochanowskiego, „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego czy antologia wierszy Bolesława Leśmiana „Łąka”, jak i tomy licznych autorów i współczesnych myślicieli, wśród nich antologia liryki Tadeusza Różewicza („Poemat otwarty”), wiersze księdza Jana Twardowskiego, proza Wojciecha Kuczoka, Olgi Tokarczuk, Doroty Masłowskiej, utwory filozoficzne Leszka Kołakowskiego oraz pisma papieża Jana Pawła II.

„Nagroda »Transatlantyk« stanowi dla każdego tłumacza polskiej literatury na świecie pełne uznanie zasług w promowaniu i popieraniu literatury i polskiej kultury za granicą. Jednocześnie uważam, że jest istotnym docenieniem strefy kulturowej, z której pochodzi tłumacz, w tym przypadku z Rumunii – uważa prof. Constantin Geambașu. W mojej sytuacji nagroda ta jest zwieńczeniem całej zawodowej kariery. W ponad 40-letniej działalności zwracałem uwagę nie tylko na wykładanie literatury i kultury polskiej na uniwersytecie, ale i promowanie jej na rynku książki poprzez tłumaczenia, przedmowy, konferencje”.

Tłum. B. Breabăn

Seară Poloneză la București

Wieczór Polski w Bukareszcie

Polonezii comunității din București și invitații lor au venit și anul acesta, cu plăcere, la cea de-a IX-a ediție a Serilor Poloneze de la București, care a avut loc în ziua de 7 iunie în sala de spectacole a Centrului Cultural Maghiar Petőfi Sándor. În deschiderea spectacolului Gabriel Klimowicz – care a făcut oficiul de a prezenta evenimentul în limba română, în timp ce domnișoara Mariana Gamazeliuc a făcut același lucru în limba polonă – a înfățișat un scurt istoric al prezenței polonezilor în România, încă de la început, din secolul al XIII-lea. Bogdan Polipciuc, președintele Domului Poloniei București, a mulțumit apoi tuturor celor prezenți și a făcut o scurtă trecere în revistă a momentelor spectacolului. Excelența Sa, ambasadorul Poloniei la București, domnul Marcin Wilczek, care a ținut să fie prezent la această manifestare, a mulțumit pentru eforturile pe care comunitatea poloneză le face pentru a-și păstra identitatea, limba și pentru a face cunoscute cultura și spiritul polonez în rândul majorității române. Deputatul Ghervazen Longher, președintele Uniunii Polonezilor din România a mulțumit la rândul lui celor prezenți și a subliniat importanța faptului că organizația noastră este singura care a reușit să-i reunească, sub conducerea

Członkowie polskiej społeczności z Bukaresztu, jak i zaproszeni przez nich goście, także w tym roku z radością wzięli udział w 9. już edycji Wieczoru Polskiego, który odbył się 7 czerwca w sali widowiskowej Centrum Kultury Węgierskiej im. Petőfi Sándora. Na wstępie Gabriel Klimowicz – prowadzący wieczór w języku rumuńskim wraz z Marianą Gamazeliuc, która poprowadziła go po polsku – zaprezentował pokrótce dzieje polskiej obecności w Rumunii począwszy od XIII w. Bogdan Polipciuc, prezes „Domu Polskiego” w Bukareszcie, podziękował następnie wszystkim obecnym i przedstawił główne punkty programu. Ambasador RP w Bukareszcie J. E. Marcin Wilczek, który zechciał uczestniczyć w imprezie, skierował podziękowania do mniejszości polskiej za wysiłki na rzecz zachowania tożsamości narodowej, języka, a także popularyzacji polskości i polskiej kultury wśród rumuńskiej większości. Poseł Gerwazy Longher, prezes Związku Polaków w Rumunii, podziękował wszystkim za udział w imprezie i podkreślił fakt, że nasza organizacja jest jedyną, która zrzesza osoby polskiego pochodzenia zamieszkałe w Rumunii. W wielu krajach,

ei, pe toți etnicii polonezi din teritoriu. În general, în lume, în fiecare țară în care există diaspora poloneză, funcționează mai multe organizații și, din acest motiv, energiile, atât ale etnicilor polonezi, cât și ale Poloniei se risipesc în mai multe direcții. Secretarul de Stat la Departamentul pentru Relații Interetnice, Amet Aledin, a felicitat comunitatea poloneză din România pentru numeroasele evenimente culturale pe care le desfășoară de-a lungul anului, atât la Suceava și în comunitățile poloneze din județ, cât și în București.

Vedeta acestui spectacol a fost ansamblul „Mała Pojana” din Poiana Micului, coordonat de Agnieszka Polacec. Dansatorii, în frumoasele lor costume populare poloneze, au prezentat, în mai multe reprize, o serie de dansuri poloneze, iar dintre cele mai apreciate au fost „Syrba” („Sârba”) și „Po pod ręką” („Pe sub mână”). Au fost prezentate o serie de poezii ale căror autor și traducător este președintele „Dom Polski” București, Bogdan Polipciuc. „Dansurile noastre” este una dintre poeziile lui Bogdan Polipciuc care a fost prezentată în limba română de fiica autorului, Wanda Polipciuc. Dintre traduceri s-a remarcat poezia „Kiedy mówisz” („Când vorbești”) a poetului preot Jan Twardowski, recitată în polonă de vicepreședintele „Dom Polski” – București Anca Stroescu, iar în română de Bogdan Valasciuc.

Diana Biseada, îmbrăcată într-un superb costum popular polonez, cu vocea ei extraordinară, a interpretat două cântece poloneze „Góralu, czy ci nie żal?” („Muntene, nu-ți pare rău”), un cântec iubit și de sfântul papă Ioan Paul al II-lea, iar în încheierea spectacolului, „Hej, sokoły!” („Hei, șoimilor!”), care a fost intonat, într-un entuziasm general, de întreaga sală.

După spectacol cei prezenți au putut să se bucure de faptul că și anul acesta au reușit să se adune împreună în numele originii lor comune poloneze și au încercat bucatele tradiționale poloneze, dintre care „pierogi” au fost printre cele mai gustate.

Gabriel Klimowicz

Zdjęcia: C. Iliescu, M. Klimowicz

zamieszkałych przez Polonię, funkcjonuje duża liczba organizacji, których wysiłki, jak również pomoc ze strony polskiego państwa rozpraszają się w różnych kierunkach. Sekretarz stanu w Departamencie Relacji Interetnicznych Amet Aledin z kolei pogratulował polskiej mniejszości w Rumunii bogactwa imprez kulturalnych, które organizuje w ciągu roku, zarówno w Suczawie i na terenie całego województwa, jak i w Bukareszcie.

Gwiazdą programu był zespół „Mała Pojana” z Pojany Mikuli, kierowany przez Agnieszka Polacec. Młodzież w swoich pięknych strojach ludowych pokazała w kilku odsłonach tańce, z których najbardziej podobały się publiczności syrba (sârba) i „Po pod ręką”. Podczas wieczoru zaprezentowano widzom także kilka polskich wierszy, autorstwa lub w tłumaczeniu Bogdana Polipciuca – prezesa „Domu Polskiego” w Bukareszcie. Jeden z wierszy, „Dansurile noastre” recytowała w języku rumuńskim córka autora – Wanda Polipciuc. Spośród przekładów szczególnie wrażenie na publiczności wywarł wiersz „Când vorbești” („Kiedy mówisz”) ks. Jana Twardowskiego, który po polsku recytowała wiceprezes „Domu Polskiego” w Bukareszcie Anca Stroescu, po rumuńsku zaś Bogdan Valasciuc.

Diana Biseada, we wspaniałym stroju rzeszowskim, swoim niezwykłym głosem zaśpiewała podczas wieczoru dwie polskie piosenki: „Góralu, czy ci nie żal?”, tak lubianą przez papieża Jana Pawła II, oraz na zakończenie „Hej, sokoły!”, które podchwyciła i śpiewała z entuzjazmem cała sala.

Po zakończeniu prezentacji wszyscy obecni mogli także w tym roku cieszyć się ze spotkania we wspólnym, polonijnym gronie i skosztować tradycyjnych polskich dań, spośród których najbardziej smakowały wszystkim pierogi.

Tłum. E. Wieruszewska-Calistru

